

Proverbs

Chapter 1

¹παροιμια σαλωμωντος υιου δαυιδ ος εβασιλευσεν εν ισραηλ²γνωαι σοφιαν και παιδειαν νοησαι τε ε λογουσ φρονησεωσ³δεξασθαι τε στροφασ λογων νοησαι τε δικαιοσυνην αληθη και κριμα κατευθυνε ιν⁴ινα δω ακακοισ πανουργιαν παιδι δε νεω αισθησιν τε και εννοιαν⁵τωνδε γαρ ακουσασ σοφοσ σοφω τεροσ εσται ο δε νοημων κυβερνησιν κτησεται⁶νοησει τε παραβολην και σκοτεινον λογον ρησεις τε σ οφων και αινιγματα⁷αρχη σοφιασ φοβοσ θεου συνεσισ δε αγαθη πασι τοισ ποιουσιν αυτην ευσεβεια δε ε εισ θεον αρχη αισθησεωσ σοφιαν δε και παιδειαν ασεβεισ εξουθενησουσιν⁸ακουε υιε παιδειαν πατ ροσ σου και μη απωση θεσμουσ μητροσ σου⁹στεφανον γαρ χαριτων δεξη ση κορυφη και κλοιον χρυσ εον περι σω τραχηλω¹⁰υιε μη σε πλανησωσιν ανδρεσ ασεβεισ μηδε βουληθησ εαν παρακαλεσωσι σε λεγοντεσ¹¹ελθε μεθ' ημων κοινωνησον αιματοσ κρυψωμεν δε εισ γην ανδρα δικαιον αδικωσ¹²καταπιω μεν δε αυτον ωσπερ αδησ ζωντα και αρωμεν αυτου την μνημην εκ γησ¹³την κτησιν αυτου την πολυτε λη καταλαβωμεθα πλησωμεν δε οικουσ ημετερουσ σκυλων¹⁴τον δε σον κληρον βαλε εν ημιν κοινον δε ε βαλλαντιον κτησωμεθα παντεσ και μαρσιπιον εν γενηθητω ημιν¹⁵μη πορευθησ εν οδω μετ' αυτων ε κκλινον δε τον ποδα σου εκ των τριβων αυτων¹⁶οι γαρ ποδεσ αυτων εισ κακιαν τρεχουσιν και ταχινοι του εκχεαι αιμα¹⁷ου γαρ αδικωσ εκτεινεται δικτυα πτερωτοισ¹⁸αυτοι γαρ οι φονου μετεχοντεσ θησαυ ριζουσιν εαυτοισ κακα η δε καταστροφη ανδρων παρανομων κακη¹⁹αυται αι οδοι εισιν παντων των σ υντελουντων τα ανομα τη γαρ ασεβεια την εαυτων ψυχην αφαιρουνται²⁰σοφια εν εξοδοισ υμνείται εν δε πλατειαισ παρρησιαν αγει²¹επ' ακρων δε τειχεων κηρυσσεται επι δε πυλαισ δυναστων παρεδρευει επι δε πυλαισ πολεωσ θαρρουσα λεγει²²οσον αν χρονον ακακοι εχωνται τησ δικαιοσυνησ ουκ αισχυν θησονται οι δε αφρονεσ τησ υβρεωσ οντεσ επιθυμηται ασεβεισ γενομενοι εμισησαν αισθησιν²³και υπ ευθυνοι εγενοντο ελεγχουσ ιδου προησομαι υμιν εμησ πνοησ ρησιν διδαξω δε υμασ τον εμον λογον²⁴ε πειδη εκαλουν και ουχ υπηκουσατε και εξετεινον λογουσ και ου προσειχετε²⁵αλλα ακυρουσ εποιειτε εμασ βουλασ τοισ δε εμοισ ελεγχουσ ηπειθησατε²⁶τοιγαρουν καγω τη υμετερα απωλεια επιγελασομαι καταχαρουμαι δε ηνικα αν ερηγεται υμιν ολεθροσ²⁷και ωσ αν αφικηται υμιν αφνω θορυβοσ η δε κατα στροφη ομοιωσ καταγιδι παρη και οταν ερηγεται υμιν θλιψισ και πολιορκια η οταν ερηγεται υμιν ολε θροσ²⁸εσται γαρ οταν επικαλεσησθε με εγω δε ουκ εισακουσομαι υμων ζητησουσιν με κακοι και ουχ ευρησουσιν²⁹εμισησαν γαρ σοφιαν τον δε φοβον του κυριου ου προειλαντο³⁰ουδε ηθελον εμαισ προσε χειν βουλαισ εμυκτηριζον δε εμουσ ελεγχουσ³¹τοιγαρουν εδονται τησ εαυτων οδου τουσ καρπουσ και ι τησ εαυτων ασεβειας πλησθησονται³²ανθ' ων γαρ ηδικουν νηπιουσ φονευθησονται και εξετασμοσ ασεβεισ ολει³³ο δε εμου ακουων κατασκηνωσει επ' ελπιδι και ησυχασει αφοβωσ απο παντοσ κακου

Chapter 2

¹υιε εαν δεξαμενοσ ρησιν εμησ εντολησ κρυψησ παρα σεαυτω²υπακουσεται σοφιασ το ουσ σου και παραβαλεισ καρδιαν σου εισ συνεσιν παραβαλεισ δε αυτην επι νουθετησιν τω υιω σου³εαν γαρ την σο φιαν επικαλεση και τη συνεσει δωσ φωνην σου την δε αισθησιν ζητησησ μεγαλη τη φωνη⁴και εαν ζητ ησησ αυτην ωσ αργυριον και ωσ θησαυρουσ εξερευνησησ αυτην⁵τοτε συνησεισ φοβον κυριου και επ ιγνωσιν θεου ευρησεισ⁶οτι κυριοσ διδωσιν σοφιαν και απο προσωπου αυτου γνωσισ και συνεσισ⁷και θησαυριζει τοισ κατορθουσι σωτηριαν υπερασπει την πορειαν αυτων⁸του φυλαξαι οδουσ δικαιοματ ων και οδον ευλαβουμενων αυτον διαφυλαξει⁹τοτε συνησεισ δικαιοσυνην και κριμα και κατορθωσει σ παντασ αξονασ αγαθουσ¹⁰εαν γαρ ελθη η σοφια εισ σην διανοιαν η δε αισθησισ τη ση ψυχη καλη ε ιναι δοξη¹¹βουλη καλη φυλαξει σε εννοια δε οσια τηρησει σε¹²ινα ρυσηται σε απο οδου κακησ και α πο ανδροσ λαλουντοσ μηδεν πιστον¹³ω οι εγκαταλειποντεσ οδουσ ευθειας του πορευεσθαι εν οδοισ σ κοτουσ¹⁴οι ευφραινομενοι επι κακοισ και χαιροντεσ επι διαστροφη κακη¹⁵ων αι τριβιοι σκολια και κ αμπυλαι αι τροχιαι αυτων¹⁶του μακραν σε ποιησαι απο οδου ευθειας και αλλοτριον τησ δικαιασ γνω μησ¹⁷υιε μη σε καταλαβη κακη βουλη η απολειπουσα διδασκαλιαν νεοτητοσ και διαθηκην θειαν επι λελησμενη¹⁸εθετο γαρ παρα τω θανατω τον οικον αυτησ και παρα τω αδη μετα των γηγενων τουσ αξο νασ αυτησ¹⁹παντεσ οι πορευομενοι εν αυτη ουκ αναστρεψουσιν ουδε μη καταλαβωσιν τριβουσ ευθει ασ ου γαρ καταλαμβανονται υπο ενιαυτων ζωησ²⁰ει γαρ επορευοντο τριβουσ αγαθασ ευροσαν αν τρι βουσ δικαιοσυνησ λειουσ²¹χρηστοι εσονται οικητορεσ γησ ακακοι δε υπολειφθησονται εν αυτη οτι ε υθεισ κατασκηνωσουσι γην και οσιοι υπολειφθησονται εν αυτη²²οδοι ασεβων εκ γησ ολουνται οι δε π αρανομοι εξωσθησονται απ' αυτησ

Chapter 3

¹υιε εμων νομιμων μη επιλανθανου τα δε ρηματα μου τηρειτω ση καρδια²μηκος γαρ βιου και ετη ζωη σ και ειρηνην προσθησουσιν σοι³ελεημοσυνα και πιστεισ μη εκλιπετωσαν σε αφαισαι δε αυτασ επι σ ω τραχηλω και ευρησεις χαριν⁴και προνουσ καλα ενωπιον κυριου και ανθρωπων⁵ισθι πεποιθωσ εν ο λη καρδια επι θεω επι δε ση σοφια μη επαιρου⁶εν πασαισ οδοισ σου γνωριζε αυτην ινα ορθοτομη τασ οδουσ σου ο δε πουσ σου ου μη προσκοπη⁷μη ισθι φρονιμοσ παρα σεαυτω φοβου δε τον θεον και εκκ λινε απο παντοσ κακου⁸τοτε ιασισ εσται τω σωματι σου και επιμελεια τοισ οστεοισ σου⁹τιμα τον κυρ ιον απο σων δικαιων πονων και απαρχου αυτω απο σων καρπων δικαιοσυνησ¹⁰ινα πιμπληται τα ταμι εια σου πλησμονησ σιτου οινω δε αι ληνοι σου εκβλυζωσιν¹¹υιε μη ολιγωρει παιδειασ κυριου μηδε εκ λυου υπ' αυτου ελεγχομενοσ¹²ον γαρ αγαπα κυριοσ παιδευει μαστιγοι δε παντα υιον ον παραδεχεται¹³ μακαριοσ ανθρωποσ οσ ευρεν σοφιαν και θνητοσ οσ ειδεν φρονησιν¹⁴κρειττον γαρ αυτην εμπορευεσθ αι η χρυσιου και αργυριου θησαυρουσ¹⁵τιμιωτερα δε εστιν λιθων πολυτελων ουκ αντιταζεται αυτη ο υδεν πονηρον ευγνωστοσ εστιν πασιν τοισ εγγιζουσιν αυτη παν δε τιμιον ουκ αξιον αυτησ εστιν¹⁶μηκ οσ γαρ βιου και ετη ζωησ εν τη δεξια αυτησ εν δε τη αριστερα αυτησ πλουτοσ και δοξα¹⁶εκ του στομ ατοσ αυτησ εκπορευεται δικαιοσυνη νομον δε και ελεον επι γλωσσησ φορει¹⁷αι οδοι αυτησ οδοι καλα ι και παντεσ οι τριβιοι αυτησ εν ειρηνη¹⁸ξυλον ζωησ εστι πασι τοισ αντεχομενοισ αυτησ και τοισ επε ρειδομενοισ επ' αυτην ωσ επι κυριον ασφαλησ¹⁹ο θεοσ τη σοφια εθεμελιωσεν την γην ητοιμασεν δε ου ρανουσ εν φρονησει²⁰εν αισθησει αβυσσοι ερραγησαν νεφη δε ερρυησαν δροσουσ²¹υιε μη παραρρη σ τηρησον δε εμην βουλην και εννοιαν²²ινα ζηση η ψυχη σου και χαριση η περι σω τραχηλω²²εσται δε ιασισ ταισ σαρξι σου και επιμελεια τοισ σοισ οστεοισ²³ινα πορευη πεποιθωσ εν ειρηνη πασασ τασ ο δουσ σου ο δε πουσ σου ου μη προσκοπη²⁴εαν γαρ καθη αφοβοσ εση εαν δε καθευδησ ηδεωσ υπνωσει σ²⁵και ου φοβηθηση πτοησιν επελθουσαν ουδε ορμασ ασεβων επερχομενασ²⁶ο γαρ κυριοσ εσται επι π ασων οδων σου και ερεισει στον ποδα ινα μη σαλευθησ²⁷μη αποσχη ευ ποιειν ενδεη ηνικα αν εχη η χε ιρ σου βοηθειν²⁸μη ειπησ επανελθων επανηκε και αυριον δωσω δυνατου σου οντοσ ευ ποιειν ου γαρ ο ιδασ τι τεξεται η επιουσα²⁹μη τεκτηνη επι στον φιλον κακα παροικουντα και πεποιθοτα επι σοι³⁰μη φιλ εχθηρησ προσ ανθρωπον ματην μη τι εισ σε εργασηται κακον³¹μη κτηση κακων ανδρων ονειδη μηδε ζηλωσησ τασ οδουσ αυτων³²ακαθαροσ γαρ εναντι κυριου πασ παρανομοσ εν δε δικαιοισ ου συνεδρ ιαζει³³καταρα θεου εν οικοισ ασεβων επαυλεισ δε δικαιων ευλογουνται³⁴κυριοσ υπερηφανοισ αντιτα σσεται ταπεινοισ δε διδωσιν χαριν³⁵δοξαν σοφοι κληρονομησουσιν οι δε ασεβεισ υψωσαν ατιμιαν

Chapter 4

¹ακουσατε παιδεσ παιδειαν πατροσ και προσεχετε γυνωαι εννοιαν²δωρον γαρ αγαθον δωρουμαι υμιν τον εμον νομον μη εγκαταλιπητε³υιοσ γαρ εγενομην καγω πατρι υπηκοοσ και αγαπωμενοσ εν προσωπ ω μητροσ⁴οι ελεγον και εδιδασκον με ερειδετω ο ημετεροσ λογοσ εισ σην καρδιαν⁵φυλασσε εντολασ μ η επιλαθη μηδε παριδησ ρησιν εμου στοματοσ⁶μηδε εγκαταλιπησ αυτην και ανθεξεται σου ερασθητι αυτησ και τηρησει σε⁸περιχαρακωσον αυτην και υψωσει σε τιμησον αυτην ινα σε περιλαβη⁹ινα δω τ η ση κεφαλη στεφανων χαριτων στεφανω δε τρυφησ υπερασπιση σου¹⁰ακουε υιε και δεξαι εμουσ λογο υσ και πληθυνθησεται ετη ζωησ σου ινα σοι γενωνται πολλαι οδοι βιου¹¹οδουσ γαρ σοφιασ διδασκω σε εμβιβαζω δε σε τροχιαισ ορθαισ¹²εαν γαρ πορευη ου συγκλεισθησεται σου τα διαβηματα εαν δε τρ εχησ ου κοπιασεισ¹³επιλαβου εμησ παιδειασ μη αφησ αλλα φυλαξον αυτην σεαυτω εισ ζωην σου¹⁴οδ ουσ ασεβων μη επελθησ μηδε ζηλωσησ οδουσ παρανομων¹⁵εν ω αν τοπω στρατοπεδευσωσιν μη επελθ ησ εκει εκκλινον δε απ' αυτων και παραλλαξον¹⁶ου γαρ μη υπνωσωσιν εαν μη κακοποιησωσιν αφηρη ται ο υπνοσ αυτων και ου κοιμωνται¹⁷οιδε γαρ σιτούνται σιτα ασεβειασ οινω δε παρανομω μεθυσκον ται¹⁸αι δε οδοι των δικαιων ομοιωσ φωτι λαμπουσιν προπορευονται και φωτιζουσιν εωσ κατορθωση η ημερα¹⁹αι δε οδοι των ασεβων σκοτειναι ουκ οιδασιν πωσ προσκοπτουσιν²⁰υιε εμη ρησει προσεχε τοι σ δε εμοισ λογοισ παραβαλε στον ουσ²¹οπωσ μη εκλιπωσιν σε αι πηγαι σου φυλασσε αυτασ εν ση καρ δια²²ζωη γαρ εστιν τοισ ευρισκουσιν αυτασ και παση σαρκι ιασισ²³παση φυλακη τηρει σην καρδιαν εκ γαρ τουτων εξοδοι ζωησ²⁴περιελε σεαυτου σκολιον στομα και αδικα χειλη μακραν απο σου απωσα ι²⁵οι οφθαλμοι σου ορθα βλεπετωσαν τα δε βλεφαρα σου νευετω δικαια²⁶ορθασ τροχιασ ποιει σοισ πο σιν και τασ οδουσ σου κατευθυνε²⁷μη εκκλινησ εισ τα δεξια μηδε εισ τα αριστερα αποστρεψον δε σο ν ποδα απο οδου κακησ²⁷οδουσ γαρ τασ εκ δεξιων οιδεν ο θεοσ διεστραμμεναι δε εισιν αι εξ αριστερω ν²⁷αυτοσ δε ορθασ ποιησει τασ τροχιασ σου τασ δε πορειασ σου εν ειρηνη προαξει

Chapter 5

¹υιε εμη σοφια προσεχε εμοισ δε λογοισ παραβαλλε στον ουσ²ινα φυλαξησ εννοιαν αγαθην αισθησιν δ ε εμων χειλεων εντελλομαι σοι³μη προσεχε φαυλη γυναικι μελι γαρ αποσταζει απο χειλεων γυναικοσ πορνησ η προσ καιρον λιπαινει στον φαρυγγα⁴υστερον μεντοι πικροτερον χολησ ευρησεις και ηκονημ ενον μαλλον μαχαιρασ διστομου⁵τησ γαρ αφροσυνησ οι ποδεσ καταγουσιν τουσ χρωμενουσ αυτη με τα θανατου εισ τον αδην τα δε ιχνη αυτησ ουκ ερειδεται⁶οδουσ γαρ ζωησ ουκ επερχεται σφαλεραι δε

αι τροχιαι αυτης και ουκ ευγνωστοι⁷ νυν ουν υιε ακουε μου και μη ακυρους ποιησης εμουσ λογουσ⁸ μακραν ποιησον απ' αυτης στην οδον μη εγγισης προς θυραισ οικων αυτης⁹ ινα μη προη αλλοιουσ ζωων σου και σον βιον ανελημοσιν¹⁰ ινα μη πλησθωσιν αλλοτριουσ ισχυουσ οι δε σοι πονοι εισ οικουσ αλλοτριων εισελθωσιν¹¹ και μεταμεληθησ επ' εσχατων ηνικα αν κατατριβωσιν σαρκεσ σωματοσ σου¹² και ερεισ πωσ εμισησα παιδειαν και ελεγχουσ εξεκλινεν η καρδια μου¹³ ουκ ηκουον φωνην παιδευοντοσ με και διδασκοντοσ με ουδε παρεβαλλον το ουσ μου¹⁴ παρ' ολιγον εγενομην εν παντι κακω εν μ εσω εκκλησιασ και συναγωγησ¹⁵ πινε υδατα απο σων αγγειων και απο σων φρεατων πηγησ¹⁶ μη υπερεκ χεισθω σοι τα υδατα εκ της σης πηγησ εισ δε σασ πλατειασ διαπορευεσθω τα σα υδατα¹⁷ εστω σοι μονω υπαρχοντα και μηδεις αλλοτριουσ μετασχετω σοι¹⁸ η πηγη σου του υδατοσ εστω σοι ιδια και συνευ φραινου μετα γυναικοσ της εκ νεοτητοσ σου¹⁹ ελαφοσ φιλιασ και πωλοσ σων χαριτων ομιλειτω σοι η δε ιδια ηγεισθω σου και συνεστω σοι εν παντι καιρω εν γαρ τη ταυτησ φιλια συμπεριφερομενοσ πολλοσσοτοσ εση²⁰ μη πολυσ ισθι προς αλλοτριαν μηδε συνεχουσ αγκαλαισ της μη ιδιασ²¹ ενωπιον γαρ εισιν των του θεου οφθαλμων οδοι ανδροσ εισ δε πασασ τασ τροχιασ αυτου σκοπευει²² παρανομιαι ανδρα α γρευουσιν σειραισ δε των εαυτου αμαρτιων εκαστοσ σφιγγεται²³ ουτοσ τελευτα μετα απαιδευτων εκ δε πληθουσ της εαυτου βιοτητοσ εξερριφη και απωλετο δι' αφροσυνην

Chapter 6

¹υιε εαν εγγυηση σον φιλον παραδωσεισ στην χειρα εχθρω² παγισ γαρ ισχυρα ανδρι τα ιδια χειλη και αλισκεται χειλεσιν ιδιου στοματοσ³ ποιει υιε α εγω σοι εντελλομαι και σωζου ηκεισ γαρ εισ χειρασ κακων δια σον φιλον ιθι μη εκλυομενοσ παροξυνε δε και τον φιλον σου ον ενεγυησω⁴ μη δωσ υπνον σοισ ομμασιν μηδε επινυσταξισ σοισ βλεφαροισ⁵ ινα σωζησ ωσπερ δορκασ εκ βροχων και ωσπερ ορνεν εκ παγιδοσ⁶ ιθι προς τον μυρμηκα ω οκνηρε και ζηλωσον ιδων τασ οδουσ αυτου και γενουσ εκεινου σοφωτεροσ⁷ εκεινω γαρ γεωργιου μη υπαρχοντοσ μηδε τον αναγκαζοντα εχων μηδε υπο δεσποτην ων⁸ ετοιμαζεται θερουσ την τροφην πολλην τε εν τω αμητω ποιειται την παραθεσιν⁸ η πορευθητι προς την μελισσαν και μαθε ωσ εργατισ εστιν την τε εργασιαν ωσ σεμνην ποιειται⁸ ησ τουσ πονουσ βασιλεισ και ιδιωται προς υγειαν προσφερονται ποθεινη δε εστιν πασιν και επιδοξοσ⁸ και περ ουσα τη ρωμη ασθενησ την σοφιαν τιμησασα προηχθη⁹ εωσ τινοσ οκνηρε κατακεισαι ποτε δε εξ υπνου εγερθησ¹⁰ ολιγον μεν υπνοισ ολιγον δε καθησαι μικρον δε νυσταζεισ ολιγον δε εναγκαλιζησ χερσιν στηθη¹¹ ειτ' εμπαραγινεται σοι ωσπερ κακοσ οδοιποροσ η πενια και η ενδεια ωσπερ αγαθοσ δρομευοσ¹¹ εαν δε ακνοσ ησ ηξει ωσπερ πηγη ο αμητοσ σου η δε ενδεια ωσπερ κακοσ δρομευοσ απ αυτομολησει¹² ανηρ αφρων και παρανομοσ πορευεται οδοσ ουκ αγαθασ¹³ ο δ' αυτοσ εννευει οφθαλμω σημαίνει δε ποδι διδασκει δε εννευμασιν δακτυλων¹⁴ διεστραμμενη δε καρδια τεκταινεται κακα εν παντι καιρω ο τοιουτοσ ταραχασ συνιστησιν πολει¹⁵ δια τουτο εξαπνησ ερχεται η απωλεια αυτου διακοπη και συντριβη ανιατοσ¹⁶ οτι χαιρει πασιν οισ μισει ο κυριοσ συντριβεται δε δι' ακαθαρσιαν ψυχησ¹⁷ οφθαλμοσ υβριστου γλωσσα αδικοσ χειρεσ εκχεουσαι αιμα δικαιοσ¹⁸ και καρδια τεκταινομενη λογισμουσ κακουσ και ποδεσ επισπευδοντεσ κακοποιειν¹⁹ εκκαiei ψευδη μαρτυσ αδικοσ και επιπεμπει κρισεισ ανα μεσον αδελφων²⁰ υιε φυλασσε νομουσ πατροσ σου και μη απωση θεσμουσ μητροσ σου²¹ αφαισαι δε αυτουσ επι στη ψυχη δια παντοσ και εγκλοιωσαι επι σω τραχηλω²² ηνικα αν περιπατησ επαγου αυτην και μετα σου εστω ωσ δ' αν κ αθευδησ φυλασσετω σε ινα εγειρομενω συλλαλη σοι²³ οτι λυχνοσ εντολη νομου και φωσ και οδοσ ζωησ ελεγχοσ και παιδεια²⁴ του διαφυλασσεισ σε απο γυναικοσ υπανδρου και απο διαβολησ γλωσσησ αλλοτριασ²⁵ μη σε νικηση καλλουσ επιθυμια μηδε αγρευθησ σοισ οφθαλμοισ μηδε συναρπασησ απο των αυτης βλεφαρων²⁶ τιμη γαρ πορνησ οση και ενοσ αρτου γυνη δε ανδρων τιμιασ ψυχασ αγρευει²⁷ αποδησει τισ πυρ εν κολπω τα δε ιματια ου κατακαυσει²⁸ η περιπατησει τισ επ' ανθρακων πυροσ τουσ δε ποδασ ου κατακαυσει²⁹ ουτωσ ο εισελθων προς γυναικα υπανδρον ουκ αθωωθησεται ουδε πασ ο απτομενοσ αυτησ³⁰ ου θαυμαστον εαν αλω τισ κλεπτων κλεπτει γαρ ινα εμπληση την ψυχην πεινων³¹ εαν δε αλω αποτεισει επταπλασια και παντα τα υπαρχοντα αυτου δουσ ρυσεται εαυτον³² ο δε μοιχοσ δι' ενδειαν φρενων απωλειαν τη ψυχη αυτου περιποιειται³³ οδυνασ τε και ατιμιασ υποφερει το δε ονειδοσ αυτου ουκ εξαλειφθησεται εισ τον αιωνα³⁴ μεστοσ γαρ ζηλου θυμοσ ανδροσ αυτησ ου φεισεται εν ημερα κρισεωσ³⁵ ουκ ανταλλαζεται ουδενοσ λυτρον την εχθραν ουδε μη διαλυθη πολλων δωρων

Chapter 7

¹υιε φυλασσε εμουσ λογουσ τασ δε εμασ εντολασ κρυψον παρα σεαυτω¹ υιε τιμα τον κυριον και ισχυσεισ πλην δε αυτου μη φοβουσ αλλον² φυλαξον εμασ εντολασ και βιωσεισ τουσ δε εμουσ λογουσ ωσπερ κορασ ομματων³ περιθου δε αυτουσ σοισ δακτυλοισ επιγραμνον δε επι το πλατοσ της καρδιασ σου⁴ ειπον την σοφιαν στην αδελφην ειναι την δε φρονησιν γνωριμον περιποιησαι σεαυτω⁵ ινα σε τηρησησ απο γυναικοσ αλλοτριασ και πονηρασ εαν σε λογοισ τοισ προς χαριν εμβαληται⁶ απο γαρ θυριδοσ εκ του οικου αυτησ εισ τασ πλατειασ παρακυπτουσα⁷ ον αν ιδη των αφρωνων τεκνων νεανιαν ενδεη φρενων⁸ παραπορευομενον παρα γωνιαν εν διοδοισ οικων αυτησ⁹ και λαλουντα εν σκοτει εσπερινω ηνικα αν η

συχια νυκτερινη η και γνοφωδησ¹⁰ η δε γυνη συναντα αυτω ειδος εχουσα πορνικον η ποιει νεων εξιπτ ασθαι καρδιασ¹¹ ανεπτερωμενη δε εστιν και ασωτος εν οικω δε ουχ ησυχαζουσιν οι ποδες αυτησ¹² χρονον γαρ τινα εξω ρεμβεται χρονον δε εν πλατειαισ παρα πασαν γωνιαν ενεδρευει¹³ ειτα επιλαβομενη εφλησεν αυτον αναιδει δε προσωπω προσειπεν αυτω¹⁴ θυσια ειρηνικη μοι εστιν σημερον αποδιδωμι τασ ευχασ μου¹⁵ ενεκα τουτου εξηλθον εις συναντησιν σοι ποθουσα το σον προσωπον ευρηκα σε¹⁶ κειραισ τετακα την κλινην μου αμφιταποισ δε εστρωκα τοισ απ' αιγυπτου¹⁷ διερραγκα την κοιτην μου κροκω τον δε οικον μου κινναμωμω¹⁸ ελθε και απολαυσωμεν φιλιασ εως ορθρου δευρο και εγκυλισθωμεν ερωτι¹⁹ ου γαρ παρεστιν ο ανηρ μου εν οικω πεπορευται δε οδον μακραν²⁰ ενδεσμον αργυριου λαβων εν χειρι αυτου δι' ημερων πολλων επανηξει εις τον οικον αυτου²¹ απεπλανησεν δε αυτον πολλη ομιλια βροχοισ τε τοισ απο χειλεων εξωκειλεν αυτον²² ο δε επηκολουθησεν αυτη κεφθωθεις ωσπερ δε βουσ επι σφαγην αγεται και ωσπερ κυων επι δεσμουσ²³ η ως ελαφος τοξευματι πεπληγωσ εις το ηπαρ σπευδει δε ωσπερ ορνενον εις παγιδα ουκ ειδωσ οτι περι ψυχης τρεχει²⁴ νυν ουν υιε ακουε μου και προσεχε ρημασιν στοματοσ μου²⁵ μη εκκλινατω εις τασ οδουσ αυτησ η καρδια σου²⁶ πολλουσ γαρ τρωσασα καταβεβληκεν και αναριθμητοι εισιν ουσ πεφονευκεν²⁷ οδοι αδου ο οικος αυτησ καταγουςαι εις τα ταμια του θανατου

Chapter 8

¹συ την σοφιαν κηρυξεις ινα φρονησισ σοι υπακουση² επι γαρ των υψηλων ακρων εστιν ανα μεσον δε των τριβων εστηκεν³ παρα γαρ πυλαισ δυναστων παρεδρευει εν δε εισοδοισ υμνεται⁴ υμασ ω ανθρωποι παρακαλω και προι+εμαι εμην φωνην υιοισ ανθρωπων⁵ νοησατε ακακοι πανουργιαν οι δε παιδευτοι ενθεσθε καρδιαν⁶ εισακουσατε μου σεμνα γαρ ερω και ανοισω απο χειλεων ορθα⁷ οτι αληθειαν μελετησει ο φαρυγξ μου εβδοελυγμενα δε εναντιον εμου χειλη ψευδη⁸ μετα δικαιοσυνησ παντα τα ρηματα του στοματοσ μου ουδεν εν αυτοισ σκολιον ουδε στραγγαλωδεσ⁹ παντα ενωπια τοισ συνιουσιν και ορθα τοισ ευρισκουσι γνωσιν¹⁰ λαβετε παιδειαν και μη αργυριον και γνωσιν υπερ χρυσιον δεδοκιμασμενον ανθαιρεισθε δε αισθησιν χρυσιου καθαρου¹¹ κρεισσων γαρ σοφια λιθων πολυτελων παν δε τιμιον ουκ αξιον αυτησ εστιν¹² εγω η σοφια κατεσκηνωσα βουλην και γνωσιν και εννοιαν εγω επεκαλεσαμην¹³ φοβος κυριου μισει αδικιαν υβριν τε και υπερηφανιαν και οδουσ πονηρων μεμισηκα δε εγω διεστραμμενασ οδουσ κακων¹⁴ εμη βουλη και ασφαλεια εμη φρονησισ εμη δε ισχυσ¹⁵ δι' εμου βασιλεισ βασιλευουσιν και οι δυνασται γραφουσιν δικαιοσυνην¹⁶ δι' εμου μεγαστανεσ μεγαλυνονται και τυραννοι δι' εμου κρατουσι γησ¹⁷ εγω τουσ εμε φιλουντασ αγαπω οι δε εμε ζητουντεσ ευρησουσιν¹⁸ πλουτοσ και δοξα εμοι υπαρχει και κτησισ πολλων και δικαιοσυνη¹⁹ βελτιον εμε καρπιζεσθαι υπερ χρυσιον και λιθον τιμιον τα δε εμα γενηματα κρεισσω αργυριου εκλεκτου²⁰ εν οδοισ δικαιοσυνησ περιπατω και ανα μεσον τριβων δικαιωματοσ αναστρεφομαι²¹ ινα μερισω τοισ εμε αγαπωσιν υπαρξιν και τουσ θησαυρουσ αυτων εμπλησω αγαθων²² εαν αναγγειλω υμιν τα καθ' ημεραν γινομενα μνημονευσω τα εξ αιωνοσ αριθμησαι²³ κυριοσ εκτισεν με αρχην οδων αυτου εις εργα αυτου²⁴ προ του αιωνοσ εθεμελιωσεν με εν αρχη²⁵ προ του την γην ποιησαι και προ του τασ αβυσσουσ ποιησαι προ του προελθειν τασ πηγασ των υδατων²⁶ προ του ορη εδρασθηναι προ δε παντων βουνων γεννα με²⁷ κυριοσ εποιησεν χωρασ και οικητουσ και ακρα οικουμενα τησ υπ' ουρανον²⁸ ηνικα ητοιμαζεν τον ουρανον συμπαρρημην αυτω και οτε αφωριζεν τον εαυτου θρονον επ' ανεμων²⁹ ηνικα ισχυρα εποιει τα ανω νεφη και ωσ ασφαλεισ ετιθει πηγασ τησ υπ' ουρανον³⁰ και ισχυρα εποιει τα θεμελια τησ γησ³¹ ημην παρ' αυτω αρμοζουσα εγω ημην η προσεχαιρεν καθ' ημεραν δε ευφραινομην εν προσωπω αυτου εν παντι καιρω³² οτε ευφραινετο την οικον μενην συντελεσασ και ενευφραινετο εν υιοισ ανθρωπων³³ νυν ουν υιε ακουε μου³⁴ μακαριοσ ανηρ οσ εισακουσεται μου και ανθρωποσ οσ τασ εμασ οδουσ φυλαξει αγρυπνων επ' εμαισ θυραισ καθ' ημεραν τηρων σταθμουσ εμων εισοδων³⁵ αι γαρ εξοδοι μου εξοδοι ζωησ και ετοιμαζεται θελησισ παρα κυριου³⁶ οι δε εις εμε αμαρτανοντεσ ασεβουσιν τασ εαυτων ψυχασ και οι μισουντεσ με αγαπωσιν θανατο

Chapter 9

¹η σοφια ωκοδομησεν εαυτη οικον και υπηρεισεν στυλουσ επτα² εσφαξεν τα εαυτησ θυματα εκερασεν εις κρατηρα τον εαυτησ οινον και ητοιμασατο την εαυτησ τραπεζαν³ απεστειλεν τουσ εαυτησ δουλοουσ συγκαλουσα μετα υψηλου κηρυγματοσ επι κρατηρα λεγουσα⁴ οσ εστιν αφρων εκκλινατω προς με και τοισ ενδεεσι φρενων ειπεν⁵ ελθατε φαγετε των εμων αρτων και πιετε οινον ον εκερασα υμιν⁶ απολειπετε αφροσυνην και ζησεσθε και ζητησατε φρονησιν ινα βιωσητε και κατορθωσατε εν γνωσει συνεσιν⁷ ο παιδευων κακουσ λημψεται εαυτω ατιμιαν ελεγχων δε τον ασεβη μωμησεται εαυτον⁸ μη ελεγχε κακουσ ινα μη μισωσιν σε ελεγχε σοφον και αγαπησει σε⁹ διδου σοφω αφορμην και σοφωτεροσ εσται γνωριζε δικαιο και προσθησει του δεχεσθαι¹⁰ αρχη σοφιασ φοβος κυριου και βουλη αγιων συνεσισ¹¹ το γαρ ργνωαι νομον διανοιασ εστιν αγαθησ¹² τουτω γαρ τω τροπω πολυν ζησεισ χρονον και προστεθησεται σοι ετη ζωησ σου¹³ υιε εαν σοφοσ γενη σεαυτω σοφοσ εση και τοισ πλησιον εαν δε κακοσ αποβησ μο

νος αναντλησεις κακα¹²ος ερειδεται επι ψευδεσιν ουτος ποιμανει ανεμους ο δ' αυτος διωξεται ορνε α πετομενα¹²απελιπεν γαρ οδους του εαυτου αμπελωνος τουσ δε αξονασ του ιδιου γεωργιου πεπλανηται¹²διαπορευεται δε δι' ανυδρου ερημου και γην διατεταγμενην εν διψωδεσιν συναγει δε χερσιν ακαριπιαν¹³γυνη αφρων και θρασεια ενδεησ ψωμου γινεται η ουκ επισταται αισχυνην¹⁴εκαθισεν επι θυραισ του εαυτησ οικου επι διφρου εμφανωσ εν πλατειαισ¹⁵προσκαλουμενη τουσ παριοντασ και κατευθυνοντασ εν ταισ οδοισ αυτων¹⁶ος εστιν υμων αφρονεστατοσ εκκλινατω προς με ενδεεσι δε φρονησεωσ παρακελευομαι λεγουσα¹⁷αρτων κρυφιασ ηδεωσ αψασθε και υδατοσ κλοπησ γλυκερου¹⁸ο δε ουκ οιδεν οτι γηγενεισ παρ' αυτη ολλυνται και επι πετευρον αδου συναντα¹⁸αλλα αποπηδησον μη εγχρονησησ εν τω τοπω μηδε επιστησησ το σον ομμα προς αυτην¹⁸ουτωσ γαρ διαβηση υδωρ αλλοτριον και υπερβηση ποταμον αλλοτριον¹⁸απο δε υδατοσ αλλοτριου αποσχοι και απο πηγησ αλλοτριασ μη πιησ¹⁸ινα πολυν ζησησ χρονον προστεθη δε σοι ετη ζωησ

Chapter 10

¹υιοσ σοφοσ ευφραινει πατερα υιοσ δε αφρων λυπη τη μητρι²ουκ ωφελησουσιν θησαυροι ανομουσ δικαιοσυνη δε ρυσεται εκ θανατου³ου λιμοκτονησει κυριοσ ψυχην δικαιαν ζωην δε ασεβων ανατρεψει⁴πενια ανδρα ταπεινοι χειρεσ δε ανδρειων πλουτιζουσιν⁴υιοσ πεπαιδευμενοσ σοφοσ εσται τω δε αφρο νι διακονω χρησεται⁵διεσωθη απο καυματοσ υιοσ νοημων ανεμοφθοροσ δε γινεται εν αμητω υιοσ παρανομοσ⁶ευλογια κυριου επι κεφαλην δικαιου στομα δε ασεβων καλυπει πενθοσ αφρων⁷μνημη δικαιων μετ' εγκωμιων ονομα δε ασεβουσ σβεννυται⁸σοφοσ καρδια δεξεται εντολασ ο δε αστεγοσ χειλεσιν σκολιαζων υποσκελισθησεται⁹ος πορευεται απλωσ πορευεται πεπορθωσ ο δε διαστρεφωσ τασ οδουσ αυτου γνωσθησεται¹⁰ο εννευων οφθαλμοισ μετα δολου συναγει ανδρασι λυπασ ο δε ελεγχων μετα παρρησιασ ειρηνοποιει¹¹πηγη ζωησ εν χειρι δικαιου στομα δε ασεβουσ καλυπει απωλεια¹²μισοσ εγειρει νεικοσ παντασ δε τουσ μη φιλονεικουντασ καλυπτει φιλια¹³ος εκ χειλεων προφερει σοφιασ ραβδω τυπτει ανδρα ακαρδιον¹⁴σοφοι κρυψουσιν αισθησιν στομα δε προπετουσ εγγιζει συντριβη¹⁵κτησισ πλουσιων πολισ οχυρα συντριβη δε ασεβων πενια¹⁶εργα δικαιων ζωην ποιει καρποι δε ασεβων αμαρτιασ¹⁷οδουσ δικαιοσ ζωησ φυλασσει παιδεια παιδεια δε ανεξελεγκτοσ πλαναται¹⁸καλυπτουσιν εχθραν χειλη η δικαια οι δε εκφεροντεσ λοιδοριασ αφρονεστατοι εισιν¹⁹εκ πολυλογιασ ουκ εκφευξη αμαρτιασ φειδομενοσ δε χειλεων νοημων εση²⁰αργυροσ πεπυρωμενοσ γλωσσα δικαιου καρδια δε ασεβουσ εκλειψει²¹χειλη δικαιων επισταται υψηλα οι δε αφρονεσ εν ενδεια τελευτωσιν²²ευλογια κυριου επι κεφαλην δικαιου αυτη πλουτιζει και ου μη προστεθη αυτη λυπη εν καρδια²³εν γελωτι αφρων πρασσει κακα η δε σοφια ανδρι τικτει φρονησιν²⁴εν απωλεια ασεβησ περιφερεται επιθυμια δε δικαιου δεκτη²⁵παραπορευομενησ καταγιδοσ αφανιζεται ασεβησ δικαιοσ δε εκκλινασ σωζεται εισ τον αιωνα²⁶ωσπερ ομφαξ οδοσ βλαβερον και καπνοσ ομμασιν ουτωσ παρανομια τοισ χρωμενοισ αυτην²⁷φοβοσ κυριου προστιθησιν ημερασ ετη δε ασεβων ολιγωθησεται²⁸εγχρονιζει δικαιοισ ευφροσυνη ελπισ δε ασεβων ολλυται²⁹ο χυρωμα οσιου φοβοσ κυριου συντριβη δε τοισ εργαζομενοισ κακα³⁰δικαιοσ τον αιωνα ουκ ενδωσει ασεβεισ δε ουκ οικησουσιν γην³¹στομα δικαιου αποσταζει σοφιασ γλωσσα δε αδικου εξολειται³²χειλη ανδρων δικαιων αποσταζει χαριτασ στομα δε ασεβων αποστρεφεται

Chapter 11

¹ζυγοι δολιοι βδελυγμα ενωπιον κυριου σταθμιον δε δικαιον δεκτον αυτω²ου εαν εισελθη υβρισ εκει και ατιμια στομα δε ταπεινων μελετα σοφιασ³αποθανων δικαιοσ ελιπεν μεταμελον προχειροσ δε γινεται και επιχαρτοσ ασεβων απωλεια⁵δικαιοσυνη αμωμουσ ορθοτομει οδουσ ασεβεια δε περιπιπτει αδικια⁶δικαιοσυνη ανδρων ορθων ρυεται αυτουσ τη δε απωλεια αυτων αλισκονται παρανομοι⁷τελευτησαντοσ ανδροσ δικαιου ουκ ολλυται ελπισ το δε καυχημα των ασεβων ολλυται⁸δικαιοσ εκ θηρασ εκδυνει αντ' αυτου δε παραδιδοται ο ασεβησ⁹εν στοματι ασεβων παγισ πολιταισ αισθησισ δε δικαιων ευδοσοσ¹⁰εν αγαθοισ δικαιων κατωρθωσεν πολισ¹¹στομασιν δε ασεβων κατεσκαφη¹²μυκτηριζει πολιτασ ενδεησ φρενων ανηρ δε φρονημοσ ησυχιασ αγει¹³ανηρ διγλωσσοσ αποκαλυπτει βουλασ εν συνεδριω πιστοσ δε πνοη κρυπτειπραγματα¹⁴οισ μη υπαρχει κυβερνησισ πιπτουσιν ωσπερ φυλλα σωτηρια δε υπαρχει εν πολλη βουλη¹⁵πονηροσ κακοποιει οταν συμμειξη δικαιοσ μισει δε ηγον ασφαιλιασ¹⁶γυνη ευχαριστοσ εγειρει ανδρι δοξαν θρονοσ δε ατιμιασ γυνη μισουσα δικαια πλουτου οκνηροι ενδεεισ γινονται οι δε ανδρειοι ερειδονται πλουτω¹⁷τη ψυχη αυτου αγαθον ποιει ανηρ ελεημων εξολλυει δε αυτου σωμα ο ανελεημων¹⁸ασεβησ ποιει εργα αδικα σπερμα δε δικαιων μισθοσ αληθειασ¹⁹υιοσ δικαιοσ γενναται εισ ζωην διωγομοσ δε ασεβουσ εισ θανατον²⁰βδελυγμα κυριω διεστραμμενα οδοι προσδεκτοι δε αυτω παντεσ αμωμοι εν ταισ οδοισ αυτων²¹χειρι χειρασ εμβαλων αδικωσ ουκ ατιμωρητοσ εσται ο δε σπειρων δικαιοσυνην λημμεται μισθον πιστον²²ωσπερ ενωτιον εν ρι νιοσ ουτωσ γυναικι κακοφρονησ καλλοσ²³επιθυμια δικαιων πασα αγαθη ελπισ δε ασεβων απολειται²⁴εισιν οι τα ιδια σπειροντεσ πλειονα ποιοουσιν εισιν και οι συναγοντεσ ελαττονουνται²⁵ψυχη ευλογουμενη πασα απλη ανηρ δε θυμωδησ ουκ ευσχημων²⁶ο συνεχων σιτον υπολιποιο αυτον τοισ εθνεσιν ευλογια δε εισ κεφαλην του μεταδιδοντοσ

²⁷τεκταινομενος αγαθα ζητει χαριν αγαθην εκζητουντα δε κακα καταλημψεται αυτον²⁸ο πεποιθως επι πλουτω ουτος πεσειται ο δε αντιλαμβανομενος δικαιων ουτος ανατελει²⁹ο μη συμπεριφερομενος τω εαυτου οικω κληρονομησει ανεμον δουλευσει δε αφρων φρονιμω³⁰εκ καρπου δικαιοσυνης φυεται δεν δρον ζωης αφαιρουνται δε αωροι ψυχαι παρανομων³¹ει ο μεν δικαιοσ μολισ σωζεται ο ασεβησ και α μαρτωλος που φανειται

Chapter 12

¹ο αγαπων παιδειαν αγαπα αισθησιν ο δε μισων ελεγχουσ αφρων²κρειστων ο ευρων χαριν παρα κυριω ανηρ δε παρανομος παρασιωπηθησεται³ου κατορθωσει ανθρωπος εξ ανομου αι δε ριζαι των δικαιων ουκ εξαρθησονται⁴γυνη ανδρεια στεφανος τω ανδρι αυτης ωσπερ δε εν ξυλω σκωληξ ουτως ανδρα απολλυσιν γυνη κακοποιος⁵λογισμοι δικαιων κριματα κυβερνωσιν δε ασεβεις δολουσ⁶λογοι ασεβων δολιοι στομα δε ορθων ρυσεται αυτους⁷ου εαν στραφη ασεβησ αφανιζεται οικoi δε δικαιων παραμενουσιν⁸στομα συνετου εγκωμιαζεται υπο ανδρος νωθοκαρδιοσ δε μυκτηριζεται⁹κρειστων ανηρ εν ατιμια δουλευων εαυτω η τιμην εαυτω περιτιθεις και προσδεομενος αρτου¹⁰δικαιοσ οικτιρει ψυχασ κτηνων αυτου τα δε σπλαγχνα των ασεβων ανελεημονα¹¹ο εργαζομενος την εαυτου γην εμπλησθησεται αρτων οι δε διωκοντες ματαια ενδεεις φρενων¹¹οσ εστιν ηδυσ εν οινων διατριβαισ εν τοισ εαυτου οχυρωμασιν καταλειπει ατιμιαν¹²επιθυμια ασεβων κακαι αι δε ριζαι των ευσεβων εν οχυρωμασιν¹³δι' αμαρτιαν χειλεων εμιπτει εις παγιδασ αμαρτωλος εκφευγει δε εξ αυτων δικαιοσ¹³ο βλεπων λεια ελεθησεται ο δε συναντων εν πυλαισ εκθλιπει ψυχασ¹⁴απο καρπων στοματος ψυχη ανδρος πλησθησεται αγαθων ανταποδομα δε χειλεων αυτου δοθησεται αυτω¹⁵οδοι αφρωνων ορθαι ενωπιον αυτων εισακουει δε συμβουλιασ σοφος¹⁶αφρων αυθημερον εξαγγελλει οργην αυτου κρυπτει δε την εαυτου ατιμιαν πανουργοσ¹⁷επιδεικνυμενην πιστιν απαγγελλει δικαιοσ ο δε μαρτυσ των αδικων δολιοσ¹⁸εισιν οι λεγοντες τιτρωσκουσιν μαχαιρα γλωσσαι δε σοφων ιωνται¹⁹χειλη αληθινα κατορθοι μαρτυριαν μαρτυσ δε εταχυσ γλωσσαν εχει αδικον²⁰δολοσ εν καρδια τεκταινομενου κακα οι δε βουλομενοι ειρηνην ευφρανθησονται²¹ουκ αρεσει τω δικαιο ουδεν αδικον οι δε ασεβεις πλησθησονται κακων²²βδελυγμα κυριω χειλη ψευδη ο δε ποιων πιστεισ δεκτοσ παρ' αυτω²³ανηρ συνετοσ θρονοσ αισθησεωσ καρδια δε αφρωνων συναντησεται αραισ²⁴χειρ εκλεκτων κρατησει ευχερωσ δολιοι δε εσονται εις προνομη²⁵φοβεροσ λογοσ καρδιαν ταρασσει ανδρος δικαιοσ αγγελια δε αγαθη ευφρανει αυτον²⁶επιγνωμων δικαιοσ εαυτου φιλοσ εσται αι δε γνωμαι των ασεβων ανεπεικεισ αμαρτανοντασ καταδιωξεται κακα η δε οδοσ των ασεβων πλανησει αυτουσ²⁷ουκ επιτευξεται δολιοσ θηρασ κτημα δε τιμιον ανηρ καθαροσ²⁸εν οδοισ δικαιοσυνησ ζωη οδοι δε μνησικακων εις θανατον

Chapter 13

¹υιοσ πανουργοσ υπηκοοσ πατρι υιοσ δε ανηκοοσ εν απωλεια²απο καρπων δικαιοσυνησ φαγεται αγαθοσ ψυχαι δε παρανομων ολουνται αωροι³οσ φυλασσει το εαυτου στομα τηρει την εαυτου ψυχην ο δε επροπετησ χειλεσιν πτοησει εαυτον⁴εν επιθυμιασ εστιν πασ αεργοσ χειρεσ δε ανδρειων εν επιμελεια⁵λογον αδικον μισει δικαιοσ ασεβησ δε αισχυνεται και ουχ εξει παρρησιαν⁶δικαιοσυνη φυλασσει ακακουσ τουσ δε ασεβεισ φαυλουσ ποιει αμαρτια⁷εισιν οι πλουτιζοντεσ εαυτουσ μηδεν εχοντεσ και εισιν οι ταπεινουτεσ εαυτουσ εν πολλω πλουτω⁸λυτρον ανδρος ψυχης ο ιδιοσ πλουτοσ πτωχοσ δε ουχ υφισταται απειλην⁹φωσ δικαιοισ δια παντοσ φωσ δε ασεβων σβεννυται⁹ψυχαι δολιαι πλανωνται εν αμαρτιασ δικαιοι δε οικτιρουσιν και ελεωσιν¹⁰κακοσ μεθ' υβρεωσ πρασσει κακα οι δε εαυτων επιγνωμονεσ σοφοι¹¹υπαρξισ επισπουδαζομενη μετα ανομιασ ελασσωσ γινεται ο δε συναγων εαυτω μετ' ευσεβιασ πληθυνθησεται δικαιοσ οικτιρει και κιχρα¹²κρειστων εναρχομενοσ βοηθων καρδια του επαγγελλομενου και εισ ελπιδα αγοντοσ δενδρον γαρ ζωης επιθυμια αγαθη¹³οσ καταφρονειπραγματοσ καταφρονηθησεται υπ' αυτου ο δε φοβουμενοσ εντολην ουτοσ υγαινει¹³υιω δολιω ουδεν εσται αγαθον οικετη δε σοφω ευοδοι εσονται πραξεισ και κατευθυνθησεται η οδοσ αυτου¹⁴νομοσ σοφου πηγη ζωησ ο δε εανουσ υπο παγιδοσ θανειται¹⁵συνεσισ αγαθη διδωσιν χαριν το δε γνωμαι νομον διανοιασ εστιν αγαθησ οδοι δε καταφρονουντων εν απωλεια¹⁶πασ πανουργοσ πρασσει μετα γνωσεωσ ο δε αφρων εξεπετασεν εαυτου κακιαν¹⁷βασιλευσ θρασυσ εμπεσειται εις κακα αγγελοσ δε πιστοσ ρυσεται αυτον¹⁸πενιαν και ατιμιαν αφαιρειται παιδεια ο δε φυλασσωσ ελεγχουσ δοξασθησεται¹⁹επιθυμια ευσεβων ηδυνουσιν ψυχην εργα δε ασεβων μακραν απο γνωσεωσ²⁰ο συμπορευομενοσ σοφοισ σοφοσ εσται ο δε συμπορευομενοσ αφροσι γνωσθησεται²¹αμαρτανοντασ καταδιωξεται κακα τουσ δε δικαιοσ καταλημψεται αγαθα²²αγαθοσ ανηρ κληρονομησει υιοσ υιων θησαυριζεται δε δικαιοισ πλουτοσ ασεβων²³δικαιοι πεισουσιν εν πλουτω ετη πολλα αδικοι δε απολουνται συντομοσ²⁴οσ φειδεται τησ βακτηριασ μισει τον υιον αυτου ο δε αγαπων επιμελωσ παιδευει²⁵δικαιοσ εσθων εμιπλα την ψυχην αυτου ψυχαι δε ασεβων ενδεεισ

Chapter 14

¹σοφαι γυναικες ωκοδομησαν οικουσ η δε αφρων κατεσκαυεν ταις χερσιν αυτησ²ο πορευομενος ορθωσ φοβεται τον κυριον ο δε σκολιαζων ταις οδοις αυτου ατιμασθησεται³εκ στοματος αφρωνων βακτηρια υβρεωσ χειλη δε σοφων φυλασσει αυτουσ⁴ου μη εισιν βοεσ φατναι καθαραι ου δε πολλα γενηματα φανερα βοοσ ισχυσ⁵μαρτυσ πιστοσ ου ψευδεται εκκαιει δε ψευδη μαρτυσ αδικοσ⁶ζητησεισ σοφιαν παρα κακοισ και ουχ ευρησεισ αισθησισ δε παρα φρονιμοισ ευχερησ⁷παντα εναντια ανδρι αφρονι ο πλα δε αισθησεωσ χειλη σοφα⁸σοφια πανουργων επιγνωσεται τασ οδουσ αυτων ανοια δε αφρωνων εν πλανη⁹οικιαι παρανομων οφειλησουσιν καθαρισμον οικιαι δε δικαιων δεκται¹⁰καρδια ανδρσ αισθητικη λυπηρα ψυχη αυτου οταν δε ευφραινεται ουκ επιμειγνυται υβρει¹¹οικιαι ασεβων αφανισθησονται σκηναι δε κατορθουντων στησονται¹²εστιν οδοσ η δοκει ορθη εισιν παρα ανθρωποισ τα δε τελευταια αυτησ ερχεται εισ πυθμενα αδου¹³εν ευφροσυναισ ου προσμειγνυται λυπη τελευταια δε χαρα εισ πενθοσ ερχεται¹⁴των εαυτου οδων πλησθησεται θρασυκαρδιοσ απο δε των διανοηματον αυτου ανηρ αγαθοσ¹⁵ακακοσ πιστευει παντι λογω πανουργοσ δε ερχεται εισ μετανοιαν¹⁶σοφοσ φοβηθεισ εξεκλινεν απο κακου ο δε αφρων εαυτω πεποithωσ μειγνυται ανομω¹⁷οξυθυμοσ πρασσει μετα αβουλιασ ανηρ δε φρονιμοσ πολλα υποφερει¹⁸μεριουνται αφρονεσ κακιαν οι δε πανουργοι κρατησουσιν αισθησεωσ¹⁹ολισθησουσιν κακοι εναντι αγαθων και ασεβεισ θεραπευσουσιν θυρασ δικαιων²⁰φιλοι μισησουσιν φιλουσ πτωχοус φιλοι δε πλουσιων πολλοι²¹ο ατιμαζων πενητασ αμαρτανει ελεων δε πτωχοус μακαριστοσ²²πλανωμενοι τεκταινουσι κακα ελεον δε και αληθειαν τεκταινουσιν αγαθοι ουκ επιστανται ελεον και πιστιν τεκτονεσ κακων ελεημοσυναι δε και πιστεισ παρα τεκτοσιν αγαθοισ²³εν παντι μεριμνωντι εν εστιν περισσων ο δε ηδυσ και αναληγτοσ εν ενδεια εσται²⁴στεφανοσ σοφων πανουργοσ η δε διατριβη αφρωνων κακη²⁵ρυσεται εκ κακων ψυχην μαρτυσ πιστοσ εκκαιει δε ψευδη δολιοσ²⁶εν φοβω κυριου ελπισ ισχυοσ τοισ δε τεκνοισ αυτου καταλειπει ερεισμοσ²⁷προσταγμα κυριου πηγη ζωησ ποιει δε εκκλινειν εκ παγιδοσ θανατου²⁸εν πολλω εθνει δοξα βασιλεωσ εν δε εκλειψει λαου συντριβη δυναστου²⁹μακροθυμοσ ανηρ πολυσ εν φρονησει ο δε ολιγοψυχοσ ισχυρωσ αφρων³⁰πρωθυμοσ ανηρ καρδιασ ιατροσσησ δε οστεων καρδια αισθητικη³¹ο συκοφαντων πενητα παροξυνει τον ποιησαντα αυτον ο δε τιμων αυτον ελεα πτωχων³²εν κακια αυτου απωσθησεται ασεβησ ο δε πεποithωσ τη εαυτου οσιοτητι δικαιοσ³³εν καρδια αγαθη ανδρσ σοφια εν δε καρδια αφρωνων ου διαγνωσκεται³⁴δικαιοσυνη υψοι εθνοσ ελασσονουσι δε φυλασ αμαρτια³⁵δεκτοσ βασιλει υπηρετησ νοημων τη δε εαυτου ευστροφια αφαιρειται ατιμιαν

Chapter 15

¹οργη απολλυσιν και φρονιμοус αποκρισισ δε υποπιπτουσα αποστρεφει θυμον λογοσ δε λυπηροσ εγειρει οργασ²γλωσσα σοφων καλα επισταται στομα δε αφρωνων αναγγελει κακα³εν παντι τοπω οφθαλμοι κυριου σκοπεουσιν κακοус τε και αγαθοус⁴ιασισ γλωσσησ δενδρον ζωησ ο δε συντηρων αυτην πλησθησεται πνευματοσ⁵αφρων μυκτηριζει παιδειαν πατροσ ο δε φυλασσωσ εντολασ πανουργοτεροσ⁶εν πλεοναζουση δικαιοσυνη ισχυσ πολλη οι δε ασεβεισ ολορριζοι εκ γησ ολουνται οικοισ δικαιων ισχυσ πολλη καρποι δε ασεβων απολουνται⁷χειλη σοφων δεδετα αισθησει καρδιαι δε αφρωνων ουκ ασφαιλεισ⁸θυσαι ασεβων βδελυγμα κυριω ευχαι δε κατευθυνοντων δεκται παρ' αυτω⁹βδελυγμα κυριω οδοι ασεβουσ διωκοντασ δε δικαιοσυνην αγαπα¹⁰παιδεια ακακου γνωριζεται υπο των παριοντων οι δε μισουντεσ ελεγχοус τελευτωσιν αισχωρσ¹¹αδησ και απωλεια φανερα παρα τω κυριω πωσ ουχι και αι καρδιαι των ανθρωπων¹²ουκ αγαπησει απαιδευτοσ τουσ ελεγχοντασ αυτον μετα δε σοφων ουχ ομιλησει¹³καρδιασ ευφραινομενησ προσωπον θαλλει εν δε λυπαισ ουσησ σκυθρωπαζει¹⁴καρδια ορθη ζητει αισθησιν στομα δε απαιδευτων γνωσεται κακα¹⁵παντα τον χρονον οι οφθαλμοι των κακων προσδεχονται κακα οι δε αγαθοι ησυχαζουσιν δια παντοσ¹⁶κρεισσωσ μικρα μερισ μετα φοβου κυριου η θησαυροι μεγαλοι μετα αφοβιασ¹⁷κρεισσωσ ξενισμοσ λαχανων προσ φιλιαν και χαριν η παραθεσισ μοσχωσ μετα εχθρασ¹⁸ανηρ θυμωδησ παρασκευαζει μαχασ μακροθυμοσ δε και την μελλουσαν καταπραυνει¹⁹μακροθυμοσ ανηρ κατασβεσει κρισεισ ο δε ασεβησ εγειρει μαλλον²⁰οδοι αεργων εστρωμεναι ακανθαισ αι δε των ανδρειων τετριμμεναι²¹υιοσ σοφοσ ευφραινει πατερα υιοσ δε αφρων μυκτηριζει μητερα αυτου²²ανοητου τριβοι ενδεισ φρενων ανηρ δε φρονιμοσ κατευθυνων πορευεται²³υπερτιθενται λογιμοус οι μη τιμωντεσ συνεδρια εν δε καρδιαισ βουλευομενων μενει βουλη²⁴ου μη υπακουση ο κακοσ αυτη ουδε μη ειπη καιριον τι και καλον τω κοινω²⁵οδοι ζωησ διανοηματα συντετου ινα εκκλινασ εκ του αδου σωθη²⁶οικουσ υβριστων κατασπα κυριοσ εστηρισεν δε οριον χηρασ²⁷βδελυγμα κυριω λογιμοσ αδικοσ αγνων δε ρησεισ σεμναι²⁸εξολλυσιν εαυτον ο δωρολημπτησ ο δε μισων δωρων λημψεισ σωζεται²⁹ελεημοσυναισ και πιστεσιν αποκαθαιρονται αμαρτια τω δε φοβω κυριου εκκλινει πασ απο κακου³⁰καρδιαι δικαιων μελετωσιν πιστεισ στομα δε ασεβων αποκρινεται κακα³¹δεκται παρα κυριω οδοι ανθρωπων δικαιων δια δε αυτων και οι εχθροι φιλοι γινονται³²μακραν απεχει ο θεοσ απο ασεβων ευχαισ δε δικαιων επακουει³³κρεισσωσ ολιγη λημψισ μετα δικαιοσυνησ η πολλα γενηματα μετα αδικιασ³⁴καρδια ανδρσ λογιζεσθω δικαια ινα υπο του θεου διορθωθη τα διαβηματα αυτου³⁵θεωρων οφθαλμοσ καλα ευφραινει καρδιαν φημη δε αγαθη πιανει οστα³⁶οσ απωθειται παιδειαν μισει εαυτον ο δε τηρων

ελεγχουσ αγαπα ψυχην αυτου³³φοβος θεου παιδεια και σοφια και αρχη δοξης αποκριθησεται αυτη

Chapter 16

²παντα τα εργα του ταπεινου φανερα παρα τω θεω οι δε ασεβεις εν ημερα κακη ολουνται⁵ακαθαρτος παρα θεω πας υψηλοκαρδιος χειρι δε χειρας εμβαλων αδικως ουκ αθωωθησεται⁷αρχη οδου αγαθης το ποιειν τα δικαια δεκτα δε παρα θεω μαλλον η θυειν θυσιας⁸ο ζητων τον κυριον ευρησει γνωσιν με τα δικαιουσυνης οι δε ορθως ζητουντες αυτον ευρησουσιν ειρηνην⁹παντα τα εργα του κυριου μετα δικαιοσυνης φυλασσειται δε ο ασεβης εις ημεραν κακην¹⁰μαντειον επι χειλεσιν βασιλεως εν δε κρισει ου μη πλανηθη το στομα αυτου¹¹ροπη ζυγου δικαιοσυνη παρα κυριω τα δε εργα αυτου σταθμια δικαια¹²βδελυγμα βασιλει ο ποιων κακα μετα γαρ δικαιοσυνης ετοιμαζεται θρονος αρχης¹³δεκτα βασιλει χειλη δικαια λογους δε ορθους αγαπα¹⁴θυμος βασιλεως αγγελος θανατου ανηρ δε σοφος εξιλασεται αυτον¹⁵εν φωτι ζωης υιος βασιλεως οι δε προσδεκτοι αυτω ωσπερ νεφος οψιμον¹⁶νοσσια σοφιασ αιρ ετωτεραι χρυσιου νοσσια δε φρονησεως αιρετωτεραι υπερ αργυριον¹⁷τριβοι ζωης εκκλινουσιν απο κ ακων μηκος δε βιου οδοι δικαιοσυνης ο δεχομενος παιδεια εν αγαθοις εσται ο δε φυλαστων ελεγχουσ σοφισθησεται ος φυλασσει τας εαυτου οδους τηρει την εαυτου ψυχην αγαπων δε ζων αυτου φεισεται στοματος αυτου¹⁸προ συντριβησ ηγειται υβρις προ δε πτωματος κακοφροσυνη¹⁹κρειστων πραυθυμος μετα ταπεινωσεως η ος διαιρειται σκυλα μετα υβριστων²⁰συνετος εν πραγμασιν ευρητησ αγαθων πεποιθως δε επι θεω μακαριστος²¹τους σοφους και συνετους φαλους καλουσιν οι δε γλυκεισ εν λογω πλειονα ακουσονται²²πηγη ζωης εννοια τοις κεκτημενοισ παιδεια δε αφρονων κακη²³καρδια σοφου νοησει τα απο του ιδιου στοματος επι δε χειλεσιν φορεσει επιγνωμοσυνην²⁴κηρια μελιτος λογοι καλοι γλυκασμα δε αυτων ιασισ ψυχησ²⁵εισιν οδοι δοκουσαι εινα ορθαι ανδρι τα μεντοι τελευταια αυτων βλεπει εις πυθμενα αδου²⁶ανηρ εν πονοισ πονει εαυτω και εκβιαζεται εαυτου την απωλειαν ο μεντοι σκολιοσ επι τω εαυτου στοματι φορει την απωλειαν²⁷ανηρ αφρων ορυσσει εαυτω κακα επι δε των εαυτου χειλεων θησαυριζει πυρ²⁸ανηρ σκολιοσ διαπεμπεται κακα και λαμπτηρα δολου πυρσευει κακοισ και διαχωριζει φιλουσ²⁹ανηρ παρανομος αποπειραται φιλων και απαγει αυτους οδους ουκ αγαθασ³⁰στηριζων οφθαλμουσ αυτου λογιζεται διεστραμμενα οριζει δε τοις χειλεσιν αυτου παντα τα κακα ουτος καμιнос εστιν κακιασ³¹στεφανος καυχησεως γηρασ εν δε οδοισ δικαιοσυνης ευρισκεται³²κρειστων ανηρ μακροθυμος ισχυρουσ ο δε κρατων οργησ κρειστων καταλαμβανομενου πολιν³³εισ κολπουσ επερχεται παντα τοις αδικοισ παρα δε κυριου παντα τα δικαια

Chapter 17

¹κρειστων ψωμοσ μεθ' ηδονησ εν ειρηνη η οικος πληρης πολλων αγαθων και αδικων θυματων μετα μαχησ²οικετησ νοημων κρατησει δεσποτων αφρονων εν δε αδελφοισ διελειται μερη³ωσπερ δοκιμαζεται αι εν καμινω αργυροσ και χρυσοσ ουτωσ εκλεκται καρδια παρα κυριω⁴κακοσ υπακουει γλωσσησ παρνομων δικαιοσ δε ου προσεχει χειλεσιν ψευδεσιν⁵ο καταγελων πτωχου παροξυνει τον ποιησαντα αυτον ο δε επιχαιρων απολλυμενω ουκ αθωωθησεται ο δε επισπλαγχνιζομενοσ ελεθησεται⁶στεφανοσ γεροντων τεκνα τεκνων καυχημα δε τεκνων πατερεσ αυτων⁷του πιστου ολοσ ο κοσμοσ των χρηματων του δε απιστου ουδε οβολοσ⁸ουχ αρμοσει αφρονι χειλη πιστα ουδε δικαιοσ χειλη ψευδη⁹μισθοσ χαριτων η παιδεια τοις χρωμενοισ ου δ' αν επιστρεψη ευοδωθησεται¹⁰οσ κρυπτει αδικηματα ζητει φιλιαν οσ δε μισει κρυπτειν διστησιν φιλουσ και οικειουσ¹¹συντριβει απειλη καρδιαν φρονιμου αφρων δε μαστιγωθεισ ουκ αισθανεται¹²αντιλογιασ εγειρει πασ κακοσ ο δε κυριοσ αγγελον ανελεθημονα εκπεμψει αυτω¹³εμπεσειται μεριμνα ανδρι νοημονι οι δε αφρονεσ διαλογιουνται κακα¹⁴οσ αποδιδωσιν κακα αν τι αγαθων ου κινηθησεται κακα εκ του οικου αυτου¹⁵εξουσιαν διδωσιν λογοισ αρχη δικαιοσυνησ προ ηγειται δε τησ ενδειασ στασισ και μαχη¹⁶οσ δικαιοσ κρινει τον αδικον αδικον δε τον δικαιοσ ακαθαρτοσ και βδελυκτοσ παρα θεω¹⁷ινα τι υπηρξεν χρηματα αφρονι κτησασθαι γαρ σοφιαν ακαρδιοσ ου δυνησεται¹⁸οσ υψηλον ποιει τον εαυτου οικον ζητει συντριβην ο δε σκολιαζων του μαθειν εμπεσειται εισ κακα¹⁹εισ παντα καιρον φιλοσ υπαρχετω σοι αδελφοι δε εν αναγκαισ χρησιμοι εστωσαν τουτου γαρ χαριν γεννωνται²⁰ανηρ αφρων επικροτει και επιχαιρει εαυτω ωσ και ο εγγυωμενοσ εγγυη τον εαυτου φιλον²¹φιλαμαρτημων χαιρει μαχαισ²²ο δε σκληροκαρδιοσ ου συναντα αγαθοισ ανηρ ευμεταβολοσ γλωσση εμπεσειται εισ κακα²³καρδια δε αφρονος οδυνη τω κεκτημενω αυτην ουκ ευφραίνεται πατηρ επι υιοσ απαιδευτω υιοσ δε φρονιμοσ ευφραίνει μητερα αυτου²⁴καρδια ευφραينوμενη ευεκτειν ποιει ανδρσοσ δε λυπηρου ξηραινεται τα οστα²⁵λαμβανοντοσ δωρα εν κολπω αδικωσ ου κατευοδουνται οδοι ασεβησ δε εκκλινει οδουσ δικαιοσυνησ²⁶προσωπον συνετον ανδρσοσ σοφου οι δε οφθαλμοι του αφρονουσ επ' ακρα γησ²⁷οργη πατρι υιοσ αφρων και οδυνη τη τεκουση αυτου²⁸ζημιουσ ανδρα δικαιοσ ου καλον ουδε οσιον επιβουλευειν δυνασταισ δικαιοσ²⁹ωσ φειδετα ρημα προεσθαι σκληρον επιγνωμων μακροθυμοσ δε ανηρ φρονιμοσ³⁰ανοητωσ επερωτησαντι σοφιαν σοφια λογισθησεται ενεον δε τισ εαυτον ποιησασ δοξει φρονιμοσ εινα

Chapter 18

¹προφασεις ζητει ανηρ βουλομενος χωριζεσθαι απο φιλων εν παντι δε καιρω επονειδιστος εσται²ου χ ρειαν εχει σοφιασ ενδεση φρενων μαλλον γαρ αγεται αφροσυνη³οταν ελθη ασεβησ εις βαθος κακων καταφρονει επερχεται δε αυτω ατιμια και ονειδος⁴υδωρ βαθυ λογος εν καρδια ανδρος ποταμος δε αν απηδυει και πηγη ζωης⁵θαυμασαι προσωπον ασεβους ου καλον ουδε οσιον εκκλινειν το δικαιον εν κ ρισει⁶χειλη αφρονος αγουσιν αυτον εις κακα το δε στομα αυτου το θρασυ θανατον επικαλειται⁷στομ α αφρονος συντριβη αυτω τα δε χειλη αυτου παγισ τη ψυχη αυτου⁸οκνηρους καταβαλλει φοβος ψυχ αι δε ανδρογωνων πεινασουσιν⁹ο μη ιωμενος εαυτον εν τοις εργοις αυτου αδελφος εστιν του λυμαινο μενου εαυτον¹⁰εκ μεγαλωσυνης ισχυος ονομα κυριου αυτω δε προσδραμοντες δικαιοι υψουνται¹¹υπ αρξις πλουσιου ανδρος πολισ οχυρα η δε δοξα αυτης μεγα επισκιαζει¹²προ συντριβησ υψουται καρδ ια ανδρος και προ δοξης ταπεινεται¹³ος αποκρινεται λογον πριν ακουσαι αφροσυνη αυτω εστιν και ονειδος¹⁴θυμον ανδρος πρηνει θεραπων φρονιμος ολιγοψυχον δε ανδρα τισ υποισει¹⁵καρδια φρονι μου κταται αισθησιν ωτα δε σοφων ζητει εννοιαν¹⁶δομα ανθρωπου εμπλατνει αυτον και παρα δυνα σταισ καθιζανει αυτον¹⁷δικαιος εαυτου κατηγορος εν πρωτολογια ως δ' αν επιβαλη ο αντιδικος ελεγ χεται¹⁸αντιλογιασ παυει κληρος εν δε δυνασταισ οριζει¹⁹αδελφος υπο αδελφου βοηθουμενος ως πολι σ οχυρα και υψηλη ισχυει δε ωσπερ τεθεμελιωμενον βασιλειον²⁰απο καρπων στοματος ανηρ πιμπλη σιν κοιλιαν αυτου απο δε καρπων χειλεων αυτου εμπλησθησεται²¹θανατος και ζωη εν χειρι γλωσσησ οι δε κρατουντες αυτης εδονται τουσ καρπουσ αυτης²²ος ευρεν γυναικα αγαθην ευρεν χαριτας ελα βεν δε παρα θεου ιλαροτητα²²ος εκβαλλει γυναικα αγαθην εκβαλλει τα αγαθα ο δε κατεχων μοιχαλιδ α αφρων και ασεβησ

Chapter 19

³αφροσυνη ανδρος λυμαινεται τασ οδουσ αυτου τον δε θεον αιτιαται τη καρδια αυτου⁴πλουτος προσ τιθησιν φιλουσ πολλουσ ο δε πτωχος και απο του υπαρχοντος φιλου λειπεται⁵μαρτυσ ψευδησ ουκ ατ ιμωρητος εσται ο δε εγκαλων αδικωσ ου διαφευξεται⁶πολλοι θεραπεουσιν προσωπα βασιλεων πασ δ ε ο κακος γινεται ονειδος ανδρι⁷πασ οσ αδελφον πτωχον μισει και φιλιασ μακραν εσται εννοια αγαθ η τοις ειδοσιν αυτην εγγιει ανηρ δε φρονιμος ευρησει αυτην ο πολλα κακοποιων τελεσιουργει κακιαν οσ δε ερεθιζει λογουσ ου σωθησεται⁸ο κτωμενος φρονησιν αγαπα εαυτον οσ δε φυλασσει φρονησιν ε υρησει αγαθα⁹μαρτυσ ψευδησ ουκ ατιμωρητος εσται οσ δ' αν εκκαυση κακιαν απολειται υπ' αυτης¹⁰ου συμφερει αφρονη τρυφη και εαν οικετησ αρξεται μεθ' υβρεωσ δυναστευειν¹¹ελεμων ανηρ μακροθ υμει το δε καυχημα αυτου επερχεται παρανομοισ¹²βασιλεωσ απειλη ομοια βρυγωμ λεοντοσ ωσπερ δε δροσοσ επι χορτω ουτωσ το ιλαρον αυτου¹³αισχυνη πατρι υιοσ αφρων και ουχ αγναι ευχαι απο μισθ ωματοσ εταιρασ¹⁴οικον και υπαρξιν μεριζουσιν πατερεσ παισιν παρα δε θεου αρμοζεται γυνη ανδρι¹⁵δειλια κατεχει ανδρογυναιον ψυχη δε αεργου πεινασει¹⁶ος φυλασσει εντολην τηρει την εαυτου ψυχη ν ο δε καταφρονων των εαυτου οδων απολειται¹⁷δανιζει θεω ο ελεων πτωχον κατα δε το δομα αυτου α νταποδωσει αυτω¹⁸παιδευε υιον σου ουτωσ γαρ εσται ευελπισ εις δε υβριν μη επαιρου τη ψυχη σου¹⁹κακοφρων ανηρ πολλα ζημιωθησεται εαν δε λοιμευηται και την ψυχην αυτου προσθησει²⁰ακουε υιε παιδειαν πατροσ σου ινα σοφοσ γενη επ' εσχατων σου²¹πολλοι λογισμοι εν καρδια ανδρος η δε βουλη του κυριου εις τον αιωνα μενει²²καρποσ ανδρι ελεημοσυνη κρεισσων δε πτωχος δικαιοσ η πλουσιοσ ψευστησ²³φοβος κυριου εις ζωην ανδρι ο δε αφοβος αυλισθησεται εν τοποισ ου ουκ επισκοπειται γν ωσισ²⁴ο εγκρυπτων εις τον κολπον αυτου χειρασ αδικωσ ουδε τω στοματι ου μη προσαγαγη αυτασ²⁵λοιμου μαστιγουμενου αφρων πανουργοτεροσ γινεται εαν δε ελεγχησ ανδρα φρονιμον νοησει αισθησιν²⁶ο ατιμαζων πατερα και απωθουμενοσ μητερα αυτου καταισχυθησεται και επονειδιστος εσται²⁷υιο σ απολειπομενοσ φυλαξαι παιδειαν πατροσ μελετησει ρησεισ κακασ²⁸ο εγγυωμενοσ παιδα αφρονα κα θυβριζει δικαιομα στομα δε ασεβων καταπιεται κρισεισ²⁹ετοιμαζονται ακολαστοισ μαστιγεσ και τιμ ωριαι ωμοισ αφρωνων

Chapter 20

¹ακολαστον οινος και υβριστικον μεθη πασ δε ο συμμειγνυμενοσ αυτη ουκ εσται σοφοσ²ου διαφερει απειλη βασιλεωσ θυμου λεοντοσ ο δε παροξυνων αυτον αμαρτανει εις την εαυτου ψυχην³δοξα ανδρι αποστρεφεσθαι λοιδοριασ πασ δε αφρων τοιουτοισ συμπλεκεται⁴ονειδιζομενοσ οκνηροσ ουκ αισχυν εται ωσαυτωσ και ο δανιζομενοσ σιτον εν αμητω⁵υδωρ βαθυ βουλη εν καρδια ανδρος ανηρ δε φρονη μοσ εξαντλησει αυτην⁶μεγα ανθρωποσ και τιμιον ανηρ ελεμων ανδρα δε πιστον εργον ευρειν⁷ος αν αστρεφεται αμωμοσ εν δικαιοσυνη μακαριουσ τουσ παιδασ αυτου καταλειψει⁸οταν βασιλευσ δικαιο σ καθιση επι θρονου ουκ εναντιουται εν οφθαλμοισ αυτου παν πονηρον⁹τισ καυχησεται αγνην εχειν την καρδιαν η τισ παρρησιασεται καθαροσ ειναι απο αμαρτιων⁹κακολογουνοσ πατερα η μητερα σβ εσθησεται λαμπτηρ αι δε κοραι των οφθαλμων αυτου οψονται σκοτοσ⁹μερισ επισπουδαζομενη εν πρ ωτοισ εν τοις τελευταιοισ ουκ ευλογηθησεται⁹μη ειπησ τεισομαι τον εχθρον αλλα υπομεινον τον κυρ

ιον ινα σοι βοηθηση¹⁰ σταθμιον μεγα και μικρον και μετρα δισσα ακαθαρτα ενωπιον κυριου και αμφοτερα¹¹ και ο ποιων αυτα εν τοις επιτηδευμασιν αυτου συμποδισθησεται νεανισκος μετα οσιου και ευθεια η οδος αυτου¹² ους ακουει και οφθαλμος ορα κυριου εργα και αμφοτερα¹³ μη αγαπα καταλαλιν ινα μη εξαρθησ διανοιξον τουσ οφθαλμουσ σου και εμπλησθητι αρτων²³ βδελυγμα κυριω δισσον σταθμιον και ζυγοσ δολιοσ ου καλον ενωπιον αυτου²⁴ παρα κυριου ευθυνεται τα διαβηματα ανδρι θνητοσ δε πως αν νοησαι τασ οδουσ αυτου²⁵ παγισ ανδρι ταχυ τι των ιδιων αγιασαι μετα γαρ το ευξασθαι μετ ανοειν γινεται²⁶ λικμητωρ ασεβων βασιλευσ σοφοσ και επιβαλει αυτοισ τροχον²⁷ φωσ κυριου πνοη ανθρωπων οσ ερευνα ταμεια κοιλιασ²⁸ ελεημοσυνη και αληθεια φυλακη βασιλει και περικυκλωσουσιν εν δικαιοσυνη τον θρονον αυτου²⁹ κοσμοσ νεανιαισ σοφια δοξα δε πρεσβυτερων πολια³⁰ υπωπια και συντριμματα συναντα κακοισ πληγαι δε εισ ταμεια κοιλιασ

Chapter 21

¹ωσπερ ορμη υδατοσ ουτωσ καρδια βασιλεωσ εν χειρι θεου ου εαν θελων νευση εκει εκλινεν αυτην² πασ ανηρ φαίνεται εαυτω δικαιοσ κατευθυνει δε καρδιασ κυριοσ³ ποιειν δικαγια και αληθευειν αρεστα παρα θεω μαλλον η θυσιων αιμα⁴ μεγαλοφρων εφ' υβρει θρασυκαρδιοσ λαμπτηρ δε ασεβων αμαρτια⁶ ο ενεργων θησαυρισματα γλωσση ψευδει ματαια διωκει επι παγιδασ θανατου⁷ ολεθροσ ασεβεσιν επιξεν ωθησεται ου γαρ βουλονται πρασσειν τα δικαγια⁸ προς τουσ σκολιουσ σκολιασ οδουσ αποστέλλει ο θεοσ αγνα γαρ και ορθα τα εργα αυτου⁹ κρεισσον οικειν επι γωνιασ υπαιθρου η εν κεκονιαμενοισ μετα αδικιασ και εν οικω κοινω¹⁰ ψυχη ασεβουσ ουκ ελεηθησεται υπ' ουδενοσ των ανθρωπων¹¹ ζημιουμενο υ ακολαστου πανουργοτεροσ γινεται ο ακακοσ συνιων δε σοφοσ δεξεται γνωσιν¹² συνιει δικαιοσ καρδιασ ασεβων και φαυλιζει ασεβεισ εν κακοισ¹³ οσ φρασσει τα ωτα του μη επακουσαι ασθενουσ και αυτοσ επικαλεσεται και ουκ εσται ο εισακουων¹⁴ δοσισ λαθριοσ ανατρεπει οργασ δωρων δε ο φειδομενοσ θυμον εγειρει ισχυρον¹⁵ ευφροσυνη δικαίων ποιειν κριμα οσιοσ δε ακαθαρτοσ παρα κακουργοισ¹⁶ ανηρ πλανωμενοσ εξ οδου δικαιοσυνησ εν συναγωγη γιγαντων αναπαυσεται¹⁷ ανηρ ενδεησ αγαπα ευφροσυνη φιλων οινον και ελαιον εισ πλουτον¹⁸ περικαθαρμα δε δικαιοσ ανομοσ¹⁹ κρεισσον οικειν εν γη ερημω η μετα γυναικοσ μαχιμου και γλωσσωδουσ και οργιλου²⁰ θησαυροσ επιθυμητοσ αναπαυσεται επι στοματοσ σοφου αφρονεσ δε ανδρεσ καταπιονται αυτον²¹ οδοσ δικαιοσυνησ και ελεημοσυνησ ευρησει ζωην και δοξαν²² πολεισ οχυρασ επεβη σοφοσ και καθειλεν το οχυρωμα εφ' ω επεποιθεισαν οι ασεβεισ²³ οσ φυλασσει το στομα αυτου και την γλωσσαν διατηρει εκ θλιψεωσ την ψυχην αυτου²⁴ θρασυσ και αυθαδησ και αλαζων λοιμοσ καλειται οσ δε μνησικακει παρανομοσ²⁵ επιθυμιαι οκνηρον αποκτεινουσιν ου γαρ προαιρουνται αι χειρεσ αυτου ποιειν τι²⁶ ασεβησ επιθυμει ολην την ημεραν επιθυμιασ κακασ ο δε δικαιοσ ελεα και οικτιρει αφειδωσ²⁷ θυσιαι ασεβων βδελυγμα κυριω και γαρ παρανομοσ προσφερουσιν αυτασ²⁸ μαρτυσ ψευδησ απολειται ανηρ δε υπηκοοσ φυλασσομενοσ λαλησει²⁹ ασεβησ ανηρ αναιδωσ υφισταται προσωπω ο δε ευθησ αυτοσ συνιει τασ οδουσ αυτου³⁰ ουκ εστιν σοφια ουκ εστιν ανδρεια ουκ εστιν βουλη προς τον ασεβη³¹ ιπποσ ετοιμαζεται εισ ημεραν πολεμου παρα δε κυριου η βοηθεια

Chapter 22

¹αιρετωτερον ονομα καλον η πλουτοσ πολυσ υπερ δε αργυριον και χρυσιον χαρισ αγαθη² πλουσιοσ και πτωχοσ συνηνητησαν αλληλοισ αμφοτερουσ δε ο κυριοσ εποιησεν³ πανουργοσ ιδων πονηρον τιμωρ ουμενον κραταιωσ αυτοσ παιδευεται οι δε αφρονεσ παρελθοντεσ εξημιωθησαν⁴ γενεα σοφιασ φοβοσ κυριου και πλουτοσ και δοξα και ζωη⁵ τριβολοι και παγιδεσ εν οδοισ σκολιαισ ο δε φυλασσωσ την εαυτου ψυχην αφεξεσαι αυτων⁷ πλουσιοι πτωχων αρξουσιν και οικεται ιδιοισ δεσποταισ δανιουσιν⁸ οσπερ των φαυλα θερισει κακα πληγην δε εργων αυτου συντελεσει⁸ ανδρα ιλαρον και δοτην ευλογει ο θεοσ ματαιοτητα δε εργων αυτου συντελεσει⁹ ο ελεων πτωχον αυτοσ διατραφησεται των γαρ εαυτου αρτων εδωκεν τω πτωχω⁹ νικην και τιμην περιποιεται ο δωρα δουσ την μεντοι ψυχην αφαιρειται των κεκτημενων¹⁰ εκβαλε εκ συνεδριου λοιμον και συνεξελευσεται αυτω νεικοσ οταν γαρ καθιση εν συνεδριω παντασ ατιμαζει¹¹ αγαπα κυριοσ οσιασ καρδιασ δεκτοι δε αυτω παντεσ αμωμοι χειλεσιν ποιμινει βασιλευσ¹² οι δε οφθαλμοι κυριου διατηρουσιν αισθησιν φαυλιζει δε λογουσ παρανομοσ¹³ προφασιζεται και ι λεγει οκνηροσ λεων εν ταισ οδοισ εν δε ταισ πλαταιαισ φονευεται¹⁴ βοθροσ βαθυσ στομα παρανομου ο δε μισηθεισ υπο κυριου εμπεσειται εισ αυτον¹⁴ εισιν οδοι κακαι ενωπιον ανδροσ και ουκ αγαπα του αποστρεψαι απ' αυτων αποστρεφειν δε δει απο οδου σκολιασ και κακησ¹⁵ ανοια εξηπται καρδιασ νεο υ ραβδοσ δε και παιδεια μακραν απ' αυτου¹⁶ οσκοφαντων πενητα πολλα ποιει τα εαυτου διδωσιν δε πλουσιω επ' ελασσονι¹⁷ λογοισ σοφων παραβαλλεσον ουσ και ακουε εμον λογον την δε σην καρδιαν επιστησον ινα γνωσ οτι καλοι εισιν¹⁸ και εαν εμβαλησ αυτοσ εισ την καρδιαν σου ευφρανουσιν σε αμα επι σοισ χειλεσιν¹⁹ ινα σου γενηται επι κυριον η ελπισ και γνωριση σοι την οδον αυτου²⁰ και συ δε απογραψαι αυτα σεαυτω τρισσωσ εισ βουλην και γνωσιν επι το πλατοσ τησ καρδιασ σου²¹ διδασκω ου σε αληθη λογον και γνωσιν αγαθην υπακουειν του αποκρινεσθαι λογουσ αληθειασ τοισ προβαλλομ

ενοισ σοι²²μη αποβιαζου πενητα πτωχος γαρ εστιν και μη ατιμασησ ασθενη εν πυλαισ²³ο γαρ κυριος κρινει αυτου την κρισιν και ρυση σην ασυλον ψυχη²⁴μη ισθι εταιροσ ανδρι θυμωδει φιλω δε οργιλω μη συναυλιζου²⁵μηποτε μαθησ των οδων αυτου και λαβησ βροχουσ τη ση ψυχη²⁶μη διδου σεαυτον ε ισ εγγυην αισχυνομενοσ προσωπον²⁷εαν γαρ μη εχησ ποθεν αποτεισησ λημψονται το στρωμα το υπο τασ πλευρασ σου²⁸μη μεταιρε ορια αιωνια α εθεντο οι πατερες σου²⁹ορατικον ανδρα και οξυν εν τοι σ εργοισ αυτου βασιλευσι δει παρεσταναι και μη παρεσταναι ανδρασι νωθροισ

Chapter 23

¹εαν καθισησ δειπνειν επι τραπεζησ δυναστων νοητωσ νοει τα παρατιθεμενα σοι²και επιβαλλε την χειρα σου ειδωσ οτι τοιαυτα σε δει παρασκευασαι³ει δε απληστοτεροσ ει μη επιθυμει των εδεσματον αυτου ταυτα γαρ εχεται ζωησ ψευδουσ⁴μη παρεκτεινου πενησων πλουσιω τη δε ση εννοια αποσχου⁵εαν επιστησησ το σον ομμα προς αυτον ουδαμου φανειται κατεσκευασται γαρ αυτω περυγεσ ωσπερ αετου και υποστρεφει εις τον οικον του προεστηκοτοσ αυτου⁶μη συνδειπνει ανδρι βασκανω μηδε επιθυμει των βρωματον αυτου⁷ον τροπον γαρ ει τισ καταπιει τριχα ουτωσ εσθιει και πινει⁸μηδε προσ σε εισαγαγησ αυτον και φαγησ τον ψωμον σου μετ' αυτου εξεμεσει γαρ αυτον και λυμανειται τουσ λογουσ σου τουσ καλουσ⁹εισ ωτα αφρονοσ μηδεν λεγε μηποτε μυκτηριση τουσ συνετουσ λογουσ σου¹⁰μη μεταθησ ορια αιωνια εις δε κτημα ορφανων μη εισελθησ¹¹ο γαρ λυτρουμενοσ αυτουσ κυριος κραται οσ εστιν και κρινει την κρισιν αυτων μετα σου¹²δοσ εισ παιδειαν την καρδιαν σου τα δε ωτα σου ετοιμασον λογοισ αισθησεωσ¹³μη αποσχη νηπιον παιδευειν οτι εαν παταξησ αυτον ραβδω ου μη αποθανη¹⁴συ μεν γαρ παταξεις αυτον ραβδω την δε ψυχην αυτου εκ θανατου ρυση¹⁵υιε εαν σοφη γενηται σ ου η καρδια ευφρανεισ και την εμην καρδιαν¹⁶και ενδιατριψει λογοισ τα σα χειλην προς τα εμα χειλη εαν ορθα ωσιν¹⁷μη ζηλουτω η καρδια σου αμαρτωλουσ αλλα εν φοβω κυριου ισθι ολην την ημεραν¹⁸εαν γαρ τηρησησ αυτα εσται σοι εκγονα η δε ελπισ σου ουκ αποστησεται¹⁹ακουε υιε και σοφοσ γινου και κατευθυνε εννοιασ σησ καρδιασ²⁰μη ισθι οινοποτησ μηδε εκτεινου συμβολαισ κρεων τε αγορασμοισ²¹πασ γαρ μεθυσοσ και πορνοκοποσ πτωχευσει και ενδυσεται διερρηγημενα και ρακωδη πασ υπνωδησ²²ακουε υιε πατροσ του γεννησαντοσ σε και μη καταφρονει οτι γεγηρακεν σου η μητηρ²⁴καλωσ εκτρεφει πατηρ δικαιοσ επι δε υιω σοφω ευφραινεται η ψυχη αυτου²⁵ευφραινεσθω ο πατηρ και η μητηρ επι σοι και χαιρετω η τεκουσα σε²⁶δοσ μοι υιε σην καρδιαν οι δε σοι οφθαλμοι εμασ οδουσ τηρειτωσα ν²⁷πιθοσ γαρ τετριμενοσ εστιν αλλοτριοσ οικοσ και φρεαρ στενον αλλοτριον²⁸ουτοσ γαρ συντομωσ α πολειται και πασ παρανομοσ αναλωθησεται²⁹τινι ουαι τινι θορυβοσ τινι κρισισ τινι αηδαια και λεσχη τινι συντριμματα δια κενησ τινοσ πελειοι οι οφθαλμοι³⁰ου των εγχρονοντων εν οινοισ ου των ιχνευοντων που ποτοι γινονται³¹μη μεθυσκεσθε οινω αλλα ομιλειτε ανθρωποισ δικαιοισ και ομιλειτε εν περιπατοισ εαν γαρ εισ τασ φιαλασ και τα ποτηρια δωσ τουσ οφθαλμουσ σου υστερον περιπατησεισ γυμνοτεροσ υπερου³²το δε εσχατον ωσπερ υπο οφεωσ πεπληγωσ εκτεινεται και ωσπερ υπο κεραστου διαχειται αυτω ο ιοσ³³οι οφθαλμοι σου οταν ιδωσιν αλλοτριαν το στομα σου τοτε λαλησει σκολια³⁴και κατακειση ωσπερ εν καρδια θαλασσησ και ωσπερ κυβερνητησ εν πολλω κλυδωνι³⁵ερεισ δε τυπτουσιν με και ουκ επονεσα και ενεπαιξαν μοι εγω δε ουκ ηδειν ποτε ορθροσ εσται ινα ελθων ζητησω μεθ' ων συνελευσομαι

Chapter 24

¹υιε μη ζηλωσησ κακουσ ανδρασ μηδε επιθυμησησ εινα μετ' αυτων²ψευδη γαρ μελετα η καρδια αυτων και πονουσ τα χειλη αυτων λαλει³μετα σοφιασ οικοδομειται οικοσ και μετα συνεσεωσ ανορθουτα ι⁴μετα αισθησεωσ εμπιμπλαται ταμεια εκ παντοσ πλουτου τιμιου και καλου⁵κρειστων σοφοσ ισχυροσ και ανηρ φρονησιν εχων γεωργιου μεγαλου⁶μετα κυβερνησεωσ γινεται πολεμοσ βοηθεια δε μετα καρδιασ βουλευτικησ⁷σοφια και εννοια αγαθη εν πυλαισ σοφων σοφοι ουκ εκκλινουσιν εκ στοματοσ κυριου⁸αλλα λογιζονται εν συνεδριοισ παιδευτοισ συναντα θανατοσ⁹αποθνησκει δε αφρων εν αμαρτιασ ακαθαρσια δε ανδρι λοιμω εμμολυνθησεται¹⁰εν ημερα κακη και εν ημερα θλιψεωσ εωσ αν εκλιπη¹¹ρυσαι αγομενουσ εις θανατον και εκπριου κτεινομενουσ μη φειση¹²εαν δε ειπησ ουκ οίδα τουτον γινωσκε οτι κυριος καρδιασ παντων γινωσκει και ο πλασασ πνοην πασιν αυτοσ οιδεν παντα οσ αποδιδωσιν εκαστω κατα τα εργα αυτου¹³φαγε μελι υιε αγαθον γαρ κηριον ινα γλυκανθη σου ο φαρυξ¹⁴ουτωσ αισθηση σοφιαν τη ση ψυχη εαν γαρ ευρησ εσται καλη η τελευτη σου και ελπισ σε ουκ εγκαταλειψει¹⁵μη προσαγαγησ ασεβη νομη δικαιων μηδε απατηθησ χορτασια κοιλιασ¹⁶επτακι γαρ πεσειται ο δικαιοσ και αναστησεται οι δε ασεβεισ ασθενησουσιν εν κακοισ¹⁷εαν πεση ο εχθροσ σου μη επιχαρησ αυτω εν δε τω υποσκελισματι αυτου μη παιρου¹⁸οτι ονηται κυριος και ουκ αρεσει αυτω και αποστρεψει τον θυμον αυτου απ' αυτου¹⁹μη χαιρε επι κακοποιοισ μηδε ζηλου αμαρτωλουσ²⁰ου γαρ μη γενηται εκγονα πονηρων λαμπτηρ δε ασεβων σβεσθησεται²¹φοβου τον θεον υιε και βασιλεα και μηθετερω αυτων απειθησησ²²εξαιφνησ γαρ τεισονται τουσ ασεβεισ τασ δε τιμωριασ αμφοτερων τισ γνωσεται²²λογον φυλασσομενοσ υιοσ απωλειασ εκτοσ εσται δεχομενοσ δε εδεξατο αυτον²²μηδεν ψευδοσ απο γλωσ

σης βασιλει λεγεσθω και ουδεν ψευδος απο γλωσσης αυτου ου μη εξελθη²² μαχαιρα γλωσσα βασιλεω σ και ου σαρκινη οσ δ' αν παραδοθη συντριβησεται²² εαν γαρ οξυνθη ο θυμος αυτου συν νευροις ανθρωπουσ αναλiskei²² και οστα ανθρωπων κατατρωγει και συγκαiei ωσπερ φλοξ ωστε αβρωτα εινα νεοσσοις αετων²³ ταυτα δε λεγω υμιν τοις σοφοις επιγινωσκειν αιδεισθαι προσωπον εν κρισει ου καλον² ⁴ο ειπων τον ασεβη δικαιοσ εστιν επικαταρατοσ λαοις εσται και μισητοσ εις εθνη²⁵ οι δε ελεγχοντεσ βελτιουσ φανουνται επ' αυτουσ δε ηξει ευλογια αγαθη²⁶ χειλη δε φιλησουσιν αποκρινομενα λογουσ αγαθουσ²⁷ ετοιμαζε εις την εξοδον τα εργα σου και παρασκευαζου εις τον αγρον και πορευου κατοπισθ εν μου και ανοικοδομησεισ τον οικον σου²⁸ μη ισθι ψευδησ μαρτυσ επι στον πολιτην μηδε πλατυνουσ οισ χειλεσιν²⁹ μη ειπησ ον τροπον εχρησατο μοι χρησημοι αυτω τεισομαι δε αυτον α με ηδικησεν³⁰ ωσπερ γεωργιον ανηρ αφρων και ωσπερ αμπελων ανθρωποσ ενδεησ φρενων³¹ εαν αφησ αυτον χερσωθησεται και χορτομανησει ολοσ και γινεται εκλελειμμενοσ οι δε φραγμοι των λιθων αυτου κατασκαπτουται³² υστερον εγω μετενοησα επεβλεψα του εκλεξασθαι παιδειαν³³ ολιγον νυσταζω ολιγον δε καθυπνω ολιγον δε εναγκαλιζομαι χερσιν στηθη³⁴ εαν δε τουτο ποιησ ηξει προπορευομενη η πενια σου και η ενδεια σου ωσπερ αγαθοσ δρομευσ

Chapter 30

¹τουσ εμουσ λογουσ υιε φοβηθητι και δεξαμενοσ αυτουσ μετανοει ταδε λεγει ο ανηρ τοις πιστευουσιν θεω και παυομαι² αφρονεστατοσ γαρ ειμι παντων ανθρωπων και φρονησισ ανθρωπων ουκ εστιν εν εμοι³ θεοσ δεδιδαχεν με σοφιαν και γνωσιν αγιων εγνωκα⁴ τισ ανεβη εις τον ουρανον και κατεβη τισ συνηγαγεν ανεμουσ εν κολπω τισ συνεστρεψεν υδωρ εν ιματιω τισ εκρατησεν παντων των ακρων της γησ τι ονομα αυτω η τι ονομα τοις τεκνοις αυτου ινα γνωσ⁵ παντεσ λογοι θεου πεπυρωμενοι υπερασπιζει δε αυτοσ των ευλαβουμενων αυτον⁶ μη προσθησ τοις λογοις αυτου ινα μη ελεγχ⁷ σε και ψευδησ γενη⁷ δυο αιτουμαι παρα σου μη αφελησ μου χαριν προ του αποθανειν με⁸ ματαιον λογον και ψευδη μακρ αν μου ποιησον πλουτον δε και πενιαν μη μοι δωσ συνταζον δε μοι τα δεοντα και τα αυταρκη⁹ ινα μη πλησθεις ψευδησ γενωμαι και ειπω τισ με ορα η πενηθεισ κλεψω και ομοσω το ονομα του θεου¹⁰ μη παραδωσ οικητην εις χειρασ δεσποτου μηποτε καταρασηται σε και αφανισθησ¹¹ εκγονον κακον πατερα καταραται την δε μητερα ουκ ευλογει¹² εκγονον κακον δικαιοσ εαυτον κρινει την δε εξοδον αυτου ουκ απενιψεν¹³ εκγονον κακον υψηλουσ οφθαλμουσ εχει τοις δε βλεφαροις αυτου επαιρεται¹⁴ εκγονον κακον μαχαιρασ τουσ οδοντασ εχει και τασ μυλασ τομιδασ ωστε αναλiskein και κατεσθειν τουσ ταπεινουσ απο της γησ και τουσ πενητασ αυτων εξ ανθρωπων¹⁵ τη βδελλη τρεισ θυγατερεσ ησαν αγαπησει αγαπωμεναι και αι τρεισ αυται ουκ ενεπιπλασαν αυτην και η τεταρτη ουκ ηρκεσθη ειπειν ικανον¹⁶ αδησ και ερωσ γυναικοσ και ταρταροσ και γη ουκ εμπιπλαμενη υδατοσ και υδωρ και πυρ ου μη ειπωσιν αρκει¹⁷ οφθαλμον καταγελωντα πατροσ και ατιμαζοντα γηρασ μητροσ εκκοψαισαν αυτον κορακεσ εκ των φαραγγων και καταφαγοισαν αυτον νεοσσοι αετων¹⁸ τρια δε εστιν αδυνατα μοι νοησαι και το τεταρτον ουκ επιγινωσκω¹⁹ ιχνη αετου πετομενου και οδουσ οφεωσ επι πετρασ και τριβουσ νηοσ ποντοπορουσησ και οδουσ ανδροσ εν νεοτητι²⁰ τοιαυτη οδοσ γυναικοσ μοιχαλιδοσ η οταν πραξη απονιψαμενη ουδεν φησιν πεπραχεναι ατοπον²¹ δια τριων σειεται η γη το δε τεταρτον ου δυναται φερειν²² εαν οικητησ βασιλευση και αφρων πλησθη σιτιων²³ και οικητισ εαν εκβαλη την εαυτησ κυριαν και μισητη γυνη εαν τυχη ανδροσ αγαθου²⁴ τεσσαρα δε εστιν ελαχιστα επι της γησ ταυτα δε εστιν σοφωτερα των σοφων²⁵ οι μυρμηκεσ οισ μη εστιν ισχυσ και ετοιμαζονται θερουσ την τροφην²⁶ και οι χοιρογρυλλι οι εθνοσ ουκ ισχυρον οι εποιησαντο εν πετραισ τουσ εαυτων οικουσ²⁷ αβασιλευτον εστιν η ακρισ και εκστρατευει αφ' ενοσ κελευσματοσ ευτακτωσ²⁸ και καλαβωτησ χερσιν ερειδομενοσ και ευαλωτοσ ων κατοικει εν οχυρωμασιν βασιλεωσ²⁹ τρια δε εστιν α ευοδωσ πορευεται και το τεταρτον ο καλωσ διαβαινει³⁰ σκυμνοσ λεοντοσ ισχυροτεροσ κτηνων οσ ουκ αποστρεφεται ουδε καταπτησσει κτηνοσ³¹ και αλεκτωρ εμπεριπατων θηλειαισ ευψυχοσ και τραγοσ ηγουμενοσ αιπολιου και βασιλευσ δημηγορων εν εθνει³² εαν προη σεαυτον εις ευφροσυνην και εκτεινησ την χειρα σου μετα μαχησ ατιμασθηση³³ αμελγε γαλα και εσται βουτυρον εαν δε εκπιεζησ μυκτηρασ εξελευσεται αιμα εαν δε εξελκησ λογουσ εξελευσονται κρισεισ και μαχαι

Chapter 31

¹οι εμοι λογοι ειρηνηται υπο θεου βασιλεωσ χρηματισμοσ ον επαιδευσεν η μητηρ αυτου² τι τεκνον τηρησεισ τι ρησεισ θεου πρωτογενεσ σοι λεγω υιε τι τεκνον εμησ κοιλιασ τι τεκνον εμων ευχων³ μη δωσ γυναιξι στον πλουτον και τον στον νουν και βιον εις υστεροβουλιαν⁴ μετα βουλησ παντα ποιει μετα βουλησ και ορθα κριναι ου μη δυνωνται τουσ ασθενεισ⁶ διδοτε μεθην τοις εν λυπαισ και οινον πινειν τοισ εν οδυναισ⁷ ινα επιλαθωνται της πενιασ και των πονων μη μνησθωσιν επι⁸ ανοιγε στον στομα λογω θεου και κρινε παντασ υγιωσ⁹ ανοιγε στον στομα και κρινε δικαιοσ διακρινε δε πενητα και ασθενη¹⁰ γυναικα ανδρειαν τισ ευρησει τιμιωτερα δε εστιν λιθων πολυτελων η τοιαυτη¹¹ θαρσει επ' αυτη η καρδια τ

ου ανδρος αυτης η τοιαυτη καλων σκυλων ουκ απορησει¹² ενεργει γαρ τω ανδρι αγαθα παντα τον βιον¹³ μηρυομενη ερια και λινον εποιησεν ευχρηστον ταις χειρσιν αυτης¹⁴ εγενετο ωσει ναυς εμπορευομενη μακροθεν συναγει δε αυτη τον βιον¹⁵ και ανισταται εκ νυκτων και εδωκεν βρωματα τω οικω και εργα ταις θεραπαιναις¹⁶ θεωρησασα γεωργιον επριατο απο δε καρπων χειρων αυτης κατεφυτευσεν κτημα¹⁷ αναζωσαμενη ισχυρωσ την οσφυν αυτης ηρεισεν τους βραχιονας αυτης εις εργον¹⁸ εγευσατο οτι καλον εστιν το εργαζεσθαι και ουκ αποσβεννυται ολην την νυκτα ο λυχνος αυτης¹⁹ τους πηχεις αυτης εκτεινει επι τα συμφεροντα τας δε χειρας αυτης ερειδει εις ατρακτον²⁰ χειρας δε αυτης διηνοιξεν πενητι καρπον δε εξετεινεν πτωχω²¹ ου φροντιζει των εν οικω ο ανηρ αυτης οταν που χρονιζη παντες γαρ οι παρ' αυτης ενδιδυσκονται²² δισσασ χλαινας εποιησεν τω ανδρι αυτης εκ δε βυσσου και πορφυρας εαυτη ενδυματα²³ περιβλεπτος δε γινεται εν πυλαις ο ανηρ αυτης ηνικα αν καθιση εν συνεδριω μετα των γεροντων κατοικων της γης²⁴ σινδονας εποιησεν και απεδото περιζωματα δε τοις χαναναιοις²⁵ στομα αυτης διηνοιξεν προσεχοντως και εννομως και ταξιν εστειλατο τη γλωσση αυτης²⁶ ισχυν και ευπρεπειαν ενεδυσατο και ευφρανθη εν ημεραις εσχαταις²⁷ στεγναι διατριβαι οικων αυτης σιτα δε οκνηρα ουκ εφαγεν²⁸ το στομα δε ανοιγει σοφος και νομοθεσμος η δε ελεημοσυνη αυτης ανεστησεν τα τεκνα αυτης και επλουτησαν και ο ανηρ αυτης ηνεσεν αυτην²⁹ πολλαι θυγατερες εκτησαντο πλουτον πολλαι εποιησαν δυνατα συ δε υπερκεισαι και υπερηρας πασας³⁰ ψευδεις αρεσκεiai και ματαιον καλλος γυναικος γυνη γαρ συνετη ευλογειται φοβον δε κυριου αυτη αινειτω³¹ δοτε αυτη απο καρπων χειρων αυτης και αινεισθω εν πυλαις ο ανηρ αυτης .

Chapter 32

¹ αυται αι παιδειαι σαλωμωντος αι αδιακριτοι ασ εξεγραψαντο οι φιλοι εξεκίου του βασιλεως της ιουδαιας² δοξα θεου κρυπτει λογον δοξα δε βασιλεως τιμα πραγματα³ ουρανος υψηλος γη δε βαθεια καρδια δε βασιλεως ανεξελεγκτος⁴ τυπτε αδοκιμον αργυριον και καθαρισθησεται καθαρων απαν⁵ κτεινε ασεβεις εκ προσωπου βασιλεως και κατορθωσει εν δικαιοσυνη ο θρονος αυτου⁶ μη αλαζονευου ενωπιον βασιλεως μηδε εν τοποις δυναστων υφιστασ⁷ κρεισσον γαρ σοι το ρηθηναι αναβαινε προς με η τ απεινωσαι σε εν προσωπω δυναστου α ειδον οι οφθαλμοι σου λεγε⁸ μη προσπιπτε εις μαχην ταχεως ινα μη μεταμεληθης επ' εσχατων ηνικα αν σε ονειδιση ο σος φιλος⁹ αναχωρει εις τα οπισω μη καταφρονει¹⁰ μη σε ονειδιση μεν ο φιλος η δε μαχη σου και η εχθρα ουκ απεσται αλλ' εσται σοι ιση θανατω¹⁰ χαρισ και φιλια ελευθεροι ασ τηρησον σεαυτω ινα μη επονειδιστος γενη αλλα φυλαξον τας οδους σου υ ευσυναλλακτως¹¹ μηλον χρυσουν εν ορμισκω σαρδιου ουτως ειπειν λογον¹² εις ενωτιον χρυσουν σαρδιον πολυτελες δεδεται λογος σοφος εις ευηκοον ουσ¹³ ωσπερ εξοδος χιονος εν αμητω κατα καυμα ωφελει ουτως αγγελος πιστος τους αποστειλαντας αυτον ψυχας γαρ των αυτω χρωμενων ωφελει¹⁴ ωσπερ ανεμοι και νεφη και υετοι επιφανεστατοι ουτως οι καυχωμενοι επι δοσει ψευδει¹⁵ εν μακροθυμια ενοδια βασιλευσιν γλωσσα δε μαλακη συντριβει οστα¹⁶ μελι ευρων φαγε το ικανον μηποτε πλησθεις εξ εμεσης¹⁷ σπανιον εισαγε στον ποδα προσ τον σεαυτου φιλον μηποτε πλησθεις σου μισηση σε¹⁸ ροπαλον και μαχαιρα και τοξευμα ακιδωτον ουτως και ανηρ ο καταμαρτυρων του φιλου αυτου μαρτυριαν ψευδη¹⁹ οδους κακου και πους παρανομου ολειται εν ημερα κακη²⁰ ωσπερ οξος ελκει ασυμφορον ουτως προσπεσον παθος εν σωματι καρδιαν λυπει²⁰ ωσπερ σις ιματιω και σκωληξ ξυλω ουτως λυπη ανδρος βλαπτει καρδιαν²¹ εαν πεινα ο εχθρος σου τρεφε αυτον εαν διψα ποτιζε αυτον²² τουτο γαρ ποιων ανθρακας πυρος σωρευσεις επι την κεφαλην αυτου ο δε κυριος ανταποδωσει σοι αγαθα²³ ανεμος βορεας εξεγειρει νεφη προσωπον δε αναιδες γλωσσαν ερεθιζει²⁴ κρειττον οικειν επι γωνιας δωματος η μετα γυναικος λοιδουρου εν οικια κοινη²⁵ ωσπερ υδωρ ψυχρον ψυχη διψωση προσηνες ουτως αγγελια αγαθη εκ γης μακροθεν²⁶ ωσπερ ει τις πηγην φρασσοι και υδατος εξοδον λυμαιοιτο ουτως ακοσμον δικαιον πεπτωκεναι ενωπιον ασεβους²⁷ εσθιειν μελι πολυ ου καλον τιμαν δε χρη λογους ενδοξους²⁸ ωσπερ πολισ τα τειχη καταβεβλημενη και ατειχιστος ουτως ανηρ ος ου μετα βουλησ τι πρασσει

Chapter 33

¹ ωσπερ δροσος εν αμητω και ωσπερ υετος εν θερει ουτως ουκ εστιν αφρονι τιμη² ωσπερ ορνεα πετατα και στρουθοι ουτως αρα ματαια ουκ επελευσεται ουδενι³ ωσπερ μαστιξ ιππω και κεντρον ονω ουτως ραβδος εθνει παρανομω⁴ μη αποκρινου αφρονι προσ την εκεινου αφροσυνην ινα μη ομοιος γενη αυτω⁵ αλλα αποκρινου αφρονι κατα την αφροσυνην αυτου ινα μη φαινηται σοφος παρ' εαυτω⁶ εκ των εαυτου ποδων ονειδος πιεται ο αποστειλας δι' αγγελου αφρονος λογον⁷ αφελου πορειαν σκελων και παρομιαν εκ στοματος αφρονων⁸ ος αποδεσμευει λιθον εν σφενδονη ομοιος εστιν τω διδοντι αφρονι δοξα ν' ακανθαι φυονται εν χειρι του μεθυσου δουλεια δε εν χειρι των αφρονων¹⁰ πολλα χειμαζεται πασα σαρξ αφρονων συντριβεται γαρ η εκστασις αυτων¹¹ ωσπερ κυων οταν επελθη επι τον εαυτου εμετον και μισητος γενηται ουτως αφρων τη εαυτου κακια αναστρεψας επι την εαυτου αμαρτιαν¹¹ εστιν αισχυνη επαγουσα αμαρτιαν και εστιν αισχυνη δοξα και χαρις¹² ειδον ανδρα δοξαντα παρ' εαυτω σοφον εν αι ελπιδα μεντοι εσχεν μαλλον αφρων αυτου¹³ λεγει οκνηρος αποστελλομενος εις οδον λεων εν ταις

οδοις¹⁴ ὡς περ θύρα στρέφεται ἐπὶ τοῦ στροφίγγου οὕτως ὀκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ¹⁵ κρυψάσ ὀκνηρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ οὐ δύνησεται ἐπενεγκεῖν ἐπὶ τὸ στόμα¹⁶ σοφώτερος ἑαυτῷ ὀκνηρὸς φαίνεται τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀποκομιζόντος ἀγγελίαν¹⁷ ὡς περ ὁ κρατῶν κερκοῦ κυνὸς οὕτως ὁ προεστὼς ἀλλοτρίᾳ κρίσει¹⁸ ὡς περ οἱ ἰωμενοὶ προβαλλοῦσιν λόγους εἰς ἀνθρώπους ὁ δὲ ἀπαντήσας τῷ λόγῳ πρῶτος ὑποσκελισθῆσεται¹⁹ οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρευόντες τοὺς ἑαυτῶν φίλους ὅταν δὲ φωραθῶσιν λεγούσιν ὅτι παίζων ἐπραξά²⁰ ἐν πολλοῖς ξύλοις θαλλεῖ πυρὸς οὗ δὲ οὐκ ἐστὶν διθυμὸς ἠσυχάζει ἡ μάχη²¹ ἐσχάρα ἀνθράξιν καὶ ξύλα πυρὶ ἀνήρ δὲ λοιδορὸς εἰς ταραχὴν μάχης²² λόγοι κερκῶπων μάλα οὗτοι δὲ τυπτοῦσιν εἰς ταμίεια σπλαγγῶν²³ ἀργυρίον διδομένον μετὰ δόλου ὡς περ ὀστράκον ἠγῆτεον χεῖλη λεία καρδίαν καλύπτει λυπηρὰν²⁴ χεῖλεσιν πάντα ἐπινεύει ἀποκλειόμενος ἐχθρὸς ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλου²⁵ ἐὰν σοῦ δεητῆται ὁ ἐχθρὸς μεγάλη τῆ φωνῇ μὴ πεισθῆσεται ἑπτα γὰρ εἰσὶν πονηρία ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ²⁶ ὁ κρυπτῶν ἐχθρὰν συνίστησιν δόλον ἐκκαλύπτει δὲ τὰς ἑαυτοῦ ἀμαρτίας εὐγνωστός ἐν συνέδριον²⁷ ὁ ὀρυσσῶν βοθρὸν τῷ πλησίον ἐμπεσεται εἰς αὐτὸν ὁ δὲ κυλίων λίθον ἐφ' ἑαυτὸν κυλεῖ²⁸ γλώσσα ψευδῆς μισεῖ ἀληθείαν στόμα δὲ ἀστεγὸν ποιεῖ ἀκαταστάσιας

Chapter 34

¹μὴ καυχῶμαι εἰς αὐρίον οὐ γὰρ γινώσκεις τί τεξεται ἡ ἐπιουσα² ἐγκωμιάζω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα ἀλλοτρίᾳ καὶ μὴ τὰς χεῖλη³ βαρὺ λίθος καὶ δυσβάστακτον ἀμμος ὀργῇ δὲ ἀφρονὸς βαρυτέρα ἀμφοτέρων⁴ ἀνελεθῶν θυμὸς καὶ ὀξεία ὀργῇ ἀλλ' οὐδὲνα υφίσταται ζήλος⁵ κρείσσους ἐλεγχὸς ἀποκεκαλυμμένοι κρυπτομένης φιλίας⁶ ἀξιοπιστοτέρα ἐστὶν τραυμάτια φίλου ἢ ἐκουσία φίληματα ἐχθροῦ⁷ ψυχῇ ἐν πλησμονῇ οὐσα κηριοῖς ἐμπαιζει ψυχῇ δὲ ἐνδεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκεῖα φαίνεται⁸ ὡς περ ὅταν ὀρνέον καταπετασθῆ ἐκ τῆς ἰδίας νοσσίας οὕτως ἀνθρώπος δουλῶνται ὅταν ἀποξενωθῆ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων⁹ μυροῖς καὶ οἰνοῖς καὶ θυμιαμασιν τερπεται καρδία καταρρηγνυταὶ δὲ ὑπὸ συμπτωμάτων ψυχῇ¹⁰ φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῶν μὴ ἐγκαταλίπῃς εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σοῦ μὴ εἰσελθῆσ ἄτρυχων κρείσσων φίλος ἐγγυστῆ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν¹¹ σοφὸς γίνου υἱὲ ἵνα εὐφραίνεται μοι ἡ καρδία καὶ ἀποστρέψῃ ἀπὸ σοῦ ἐπονειδιστοῦς λόγους¹² πανουργὸς κακῶν ἐπερχομένων ἀπεκρυβὴ ἀφρονέσ δὲ ἐπελθόντες ζῆμιαν τείσουσιν¹³ ἀφελὸν τὸ ἱματίον αὐτοῦ παρηλθὲν γὰρ ὑβριστῆς ὅστις τὰ ἀλλοτρία λυμαινεται¹⁴ ὅς ἂν εὐλογῇ φίλον τὸ πρῶτον μεγάλη τῆ φωνῇ καταρῶμενος οὐδὲν διαφέρειν δοξεῖ¹⁵ σταγόνες ἐκβαλλοῦσιν ἀνθρώπων ἐν ἡμέρᾳ χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὡσαύτως καὶ γυνὴ λοιδορὸς ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου¹⁶ βόρεας σκληρὸς ἀνεμὸς ὀνοματὶ δὲ ἐπιδέξις καλεῖται¹⁷ σιδηρὸς σιδηρὸν ὀξύνει ἀνήρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἐταίρου¹⁸ ὅς φυτεύει συκὴν φάγεται τοὺς καρπούς αὐτῆς ὅς δὲ φυλάσσει τὸν ἑαυτοῦ κύριον τιμηθῆσεται¹⁹ ὡς περ οὐχ ὁμοία πρόσωπα πρόσωποις οὕτως οὐδὲ αἱ καρδία τῶν ἀνθρώπων²⁰ ἀδῆς καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐμπιμπλάνται ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπληστοὶ²⁰ βδελύγμα κύριον στηριζῶν ὀφθαλμὸν καὶ οἱ ἀπαιδευτοὶ ἀκρατεῖς γλώσση²¹ δοκιμίον ἀργυρῷ καὶ χρυσῷ πυρῶσις ἀνήρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιάζοντων αὐτὸν²¹ καρδία ἀνομοῦ ἐκζητεῖ κακὰ καρδία δὲ εὐθῆς ἐκζητεῖ γνῶσιν²² ἐὰν μαστιγοῖς ἀφρόνα ἐν μέσῳ συνέδριον ἀτιμάζων οὐ μὴ περιελῆσ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ²³ γνώστωσ ἐπιγνώσῃ ψυχῆς ποιμνίου σοῦ καὶ ἐπιστησεῖς καρδίαν σοῦ σῆσαι ἀγέλαιος²⁴ ὅτι οὐ τὸν αἰῶνα ἀνδρὶ κρατὸς καὶ ἰσχύς οὐδὲ παραδιδῶσιν ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν²⁵ ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ χλωρῶν καὶ κερεῖσ ποᾶν καὶ συναγε χορτὸν ὀρεινὸν²⁶ ἵνα ἐχῆσ πρόβατα εἰς ἱματισμὸν τῆμα πεδίον ἵνα ὦσιν σοὶ ἀρνέσ²⁷ υἱὲ παρ' ἐμοῦ ἐχέσ ρησεῖς ἰσχυρὰς εἰς τὴν ζῶν σου καὶ εἰς τὴν ζῶν ὄντων θεραπόντων

Chapter 35

¹φευγεῖ ἀσεβῆς μὴδενὸς διωκόντος δικαίος δὲ ὡς περ λέων πεποιθὲν² δι' ἀμαρτίας ἀσεβῶν κρίσεις ἐγείρονται ἀνήρ δὲ πανουργὸς κατασβεσεῖ αὐτὰς³ ἀνδρείος ἐν ἀσεβείᾳ σκυοφάντει πτωχοῦς ὡς περ υἱὸς λαβρὸς καὶ ἀνωφελῆς⁴ οὕτως οἱ ἐγκαταλείποντες τὸν νόμον ἐγκωμιάζουσιν ἀσεβίαν οἱ δὲ ἀγαπῶντες τὸν νόμον περιβαλλοῦσιν ἑαυτοῖς τειχὸς⁵ ἀνδρὲς κακοὶ οὐ νοησοῦσιν κριμαὶ οἱ δὲ ζητοῦντες τὸν κύριον συνήσουσιν ἐν παντὶ⁶ κρείσσων πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἀληθείᾳ πλουσίου ψευδοῦς⁷ φυλάσσει νόμον υἱὸς συνέτος ὅς δὲ ποιμαίνει ἀσῶτιαν ἀτιμάζει πατέρα⁸ ὁ πληθύνων τὸν πλοῦτον αὐτοῦ μετὰ τοκῶν καὶ πλεονασμῶν τῷ ἐλεῶντι πτωχοῦς συναγε αὐτὸν⁹ ὁ ἐκκλίνων τὸ οὐσ αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσακουσῆαι νόμου καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐβδελυκταὶ¹⁰ ὅς πλάνα εὐθεῖς ἐν ὁδῷ κακῇ εἰς διαφθορὰν αὐτὸς ἐμπεσεται οἱ δὲ ἀνομοὶ διελευσοντὰ ἀγαθὰ καὶ οὐκ εἰσελευσοντὰ εἰς αὐτὰ¹¹ σοφὸς παρ' ἑαυτοῦ ἀνήρ πλουσίος πηνῆς δὲ νοημῶν καταγνώσεται αὐτὸν¹² διὰ βοήθειαν δικαίων πολλῇ γίνεται δόξα ἐν δὲ τοποῖς ἀσεβῶν ἀλίσκονται ἀνθρώποι¹³ ὁ ἐπικαλυπτῶν ἀσεβίαν ἑαυτοῦ οὐκ εὐδοθήσεται ὁ δὲ ἐξηγουμένους ἐλεγχούσ ἀγαπήθησεται¹⁴ μακάριος ἀνήρ ὅς καταπτήσσει πάντα δι' εὐλαβίαν ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδίαν ἐμπεσεται κακοῖς¹⁵ λέων πεινῶν καὶ λύκος διψῶν ὅς τυραννεῖ πτωχῶν ὡν ἐθνὸς σπενιχρῷ¹⁶ βασιλεὺς ἐνδεῆς προσόδων μέγας σκυοφάντης ὁ δὲ μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζῆσεται¹⁷ ἀνδρὰ τὸν ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυόμενος φύγας ἐστὶ καὶ οὐκ ἐν ἀσφάλει¹⁷ παιδεύει υἱὸν καὶ ἀγαπήσει σε καὶ δώσει κόσμον τῆ σῆ ψυχῇ οὐ μὴ ὑπακούσῃς ἐθνῆι παρανομῷ¹⁸ ὁ πορευόμενος δικαίως βε

βοηθηται ο δε σκολιασ οδοισ πορευομενος εμπλακησεται¹⁹ ο εργαζομενος την εαυτου γην πλησθησεται αρτων ο δε διωκων σχολην πλησθησεται πενιασ²⁰ ανηρ αξιοπιστος πολλα ευλογηθησεται ο δε κακος ουκ ατιμωρητος εσται²¹ ος ουκ αισχυνεται προσωπα δικαιων ουκ αγαθος ο τοιουτος ψωμου αρτου αποδωσεται ανδρα²² σπευδει πλουτειν ανηρ βασκανος και ουκ οιδεν οτι ελεμων κρατησει αυτου²³ ο ελεγχων ανθρωπου οδους χαριτας εξει μαλλον του γλωσσοχαριτουντος²⁴ ος αποβαλλεται πατερα η μητερα και δοκει μη αμαρτανειν ουτος κοινωνος εστιν ανδρος ασεβους²⁵ απληστος ανηρ κρινει εικη ος δε πεποιθεν επι κυριον εν επιμελεια εσται²⁶ ος πεποιθεν θρασεια καρδια ο τοιουτος αφρων ος δε πορευεται σοφια σωθησεται²⁷ ος διδωσιν πτωχοισ ουκ ενδεηθησεται ος δε αποστρεφει τον οφθαλμον αυτου εν πολλη απορια εσται²⁸ εν τοποισ ασεβων στενουσι δικαιοι εν δε τη εκεινων απωλεια πληθυνθησονται δικαιοι

Chapter 36

¹κρεισσων ανηρ ελεγχων ανδρος σκληροτραχηλου εξαπινησ γαρ φλεγομενου αυτου ουκ εστιν ιασισ² εγκωμιαζομενων δικαιων ευφρανθησονται λαοι αρχοντων δε ασεβων στενουσιν ανδρες³ ανδρος φιλονυκτος σοφιαν ευφραινεται πατηρ αυτου ος δε ποιμαινει πορνας απολει πλουτον⁴ βασιλευσ δικαιοσ ανιστησιν χωραν ανηρ δε παρανομος κατασκαπτει⁵ ος παρασκευαζεται επι προσωπον του εαυτου φιλου δικτυον περιβαλλει αυτο τοισ εαυτου ποσιν⁶ αμαρτανοντι ανδρι μεγαλη παγισ δικαιοσ δε εν χαρκα και εν ευφροσυνη εσται⁷ επισταται δικαιοσ κρινειν πενιχροισ ο δε ασεβησ ου συνησει γνωσιν και πτωχω ουχ υπαρχει νουσ επιγνωμων⁸ ανδρες λοιμοι εξεκαυσαν πολιν σοφοι δε απεστρεψαν οργην⁹ ανηρ σοφος κρινει εθνη ανηρ δε φαυλος οργιζομενος καταγελαται και ου καταπτησσει¹⁰ ανδρες αιματων μετοχοι μισησουσιν οσιον οι δε ευθεις εκζητησουσιν ψυχην αυτου¹¹ ολον τον θυμον αυτου εκφερει αφρων σοφος δε ταμειεται κατα μερος¹² βασιλεωσ υπακουοντος λογον αδικον παντες οι υπ' αυτον παρανομοι¹³ δανιστου και χρεοφειλετου αλληλοισ συνελθοντων επισκοπην ποιειται αμφοτερων ο κυριοσ¹⁴ βασιλεωσ εν αληθεια κρινοντος πτωχουσ ο θρονος αυτου εισ μαρτυριον κατασταθησεται¹⁵ πληγαι και ελεγκοι διδοασιν σοφιαν παισ δε πλανωμενος αισχυνει γονεισ αυτου¹⁶ πολλων οντων ασεβων πολλα γινονται αμαρτια οι δε δικαιοι εκεινων πιπτοντων καταφοβοι γινονται¹⁷ παιδευε υιον σου και αναπαυσει σε και δωσει κοσμον τη ψυχη σου¹⁸ ου μη υπαρξη εξηγητησ εθνει παρανομω ο δε φυλασσω τον νομον μακαριστος¹⁹ λογοισ ου παιδευθησεται οικετησ σκληροσ εαν γαρ και νοηση αλλ' ουχ υπακουσεται²⁰ εαν ιδησ ανδρα ταχυν εν λογοισ γινωσκε οτι ελπιδα εχει μαλλον αφρων αυτου²¹ ος κατασπαταλα εκ παιδοσ οικετησ εσται εσχατον δε οδυνηθησεται εφ' εαυτω²² ανηρ θυμωδησ ορυσσει νεικος ανηρ δε οργιλοσ εξωρυξεν αμαρτιασ²³ υβρισ ανδρα ταπεινοι τουσ δε ταπεινοφρονας ερειδει δοξη κυριοσ²⁴ ος μεριζεται κλεπτη μισει την εαυτου ψυχην εαν δε ορκου προτεθεντος ακουσαντες μη αναγγειλωσιν²⁵ φοβηθεντες και αισχυνθεντες ανθρωπουσ υπεσκελισθησαν ο δε πεποιθωσ επι κυριον ευφρανθησεται ασεβεια ανδρι διδωσιν σφαλμα ος δε πεποιθεν επι τω δεσποτη σωθησεται²⁶ πολλοι θεραπευουσιν προσωπα ηγουμενων παρα δε κυριου γινεται το δικαιον ανδρι²⁷ βδελυγμα δικαιοισ ανηρ αδικοσ βδελυγμα δε ανομω κατευθυνουσα οδοσ